

II. OSNOVNA ŠOLA CELJE

UPORABA SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ MED OSNOVNOŠOLCI

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorja:

Franci ŠACER, 9. c

Miha ŽOLEK, 9. c

Mentor:

Tomaž KONČAN, prof. mat. in teh.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2011

II. OSNOVNA ŠOLA CELJE

UPORABA SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ MED OSNOVNOŠOLCI

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorja:

Franci ŠACER, 9. c

Miha ŽOLEK, 9. c

Mentor:

Tomaž KONČAN, prof. mat. in teh.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2011

»Splet je zelo koristen medij. Vendar tudi tu velja, da je treba najti pravo mero. Spletno življenje ne more nadomestiti dejanskega življenja, lahko nam ga le olajša.«

nekdanji predsednik Republike Slovenije, dr. Janez Drnovšek

KAZALO

POVZETEK.....	5
1 UVOD	6
1.1 OPREDELITEV PROBLEMA	6
1.2 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE	7
1.3 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD	7
2 SPLETNA SOCIALNA OMREŽJA.....	8
2.1 MEDIJI KOT SREDSTVO MANIPULACIJE	8
2.2 INTERNET.....	9
2.3 OPREDELITEV IN ZNAČILNOSTI SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ	11
2.3.1 KOMUNIKACIJA V SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽJIH	13
2.3.2 VIRTUALNO PRIJATELJSTVO	14
2.3.3 PROBLEM VARSTVA OSEBNIH PODATKOV V SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽJIH ...	16
2.3.4 ZLORABA OSEBNIH PODATKOV V SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽJIH	18
3 OSREDNJI DEL.....	20
3.1 TEŽAVE V PROCESU RAZISKOVANJA.....	20
3.2 OPIS RAZISKOVALNIH REZULTATOV	21
3.2.1 PREDSTAVITEV REZULTATOV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	22
3.2.2 SPLOŠNE UGOTOVITVE ANKETE	43
4 RAZISKAVI POVEZANI S SPLETNIMI SOCIALNIMI OMREŽJI	44
4.1 ONLINE IZRAŽANJE LASTNEGA JAZA PRI MLADOSTNIKI.....	44
4.2 SPLETNE SKUPNOSTI 2010	45
5 (NE)VARNOST SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ	47
5.1 NEVARNOSTI SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ	48
5.2 VARNA RABA SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ	49
6 ZAKLJUČEK	50
7 VIRI IN LITERATURA	51

POVZETEK

V zadnjem času nesluteno rast doživljajo spletne strani, ki temeljijo na gradnji socialnih mrež. Spletna socialna omrežja so povsem spremenila način komuniciranja.

V raziskovalni nalogi proučujeva poznavanje lastnosti, vključenosti in vpliva spletnih socialnih omrežij na učence od šestega do devetega razreda.

Predhodno v teoretičnem delu predstaviva medije kot sredstvo manipulacije, opiševa razvoj interneta, brez katerega spletnih socialnih omrežij ne bi bilo, in na koncu še nekatere karakteristike spletnih socialnih omrežij. Sledi predstavitev rezultatov empiričnega dela naloge, v katerem med učenci raziskujeva pojme iz tretjega stavka tega povzetka.

V zadnjem delu naloge povzameva še dve sorodni raziskavi, katerih rezultati so vsaj posredno povezani z vsebino najine raziskave, predstaviva pa tudi nevarnosti in varno rabo spletnih socialnih omrežij.

1 UVOD

V zadnjem času nesluteno rast doživljajo spletne strani, ki temeljijo na gradnji socialnih mrež. Spletna socialna omrežja so povsem spremenila način komuniciranja. Ker se vedno več družabnega življenja odvija v virtualnem svetu na svetovnem spletu, se je potrebno vprašati, ali socialna omrežja v resnici povezujejo ljudi? Mar ne bi prej rekli, da razdružuje, saj medtem, ko bi se lahko družili s prijatelji, se pogovarjali in zabavali, si pošiljamo kratka sporočila, fotografije, video posnetke, pišemo komentarje ter smo prilepljeni pred računalnik oziroma mobilno napravo. Ker ta družabna orodja nikakor ne uporabljajo le računalniški navdušenci, s slabimi družbenimi navadami, pač pa imamo najrazličnejše profile uporabnikov, je zanimivo, kaj združuje vse te uporabnike, ki imajo različne navade in interese.

Po drugi strani pa se zaradi vedno večjega števila uporabnikov spletnih socialnih omrežij posledično povečuje tudi število objavljenih osebnih podatkov. Zaradi tega lahko pride do različnih vdorov v zasebnost posameznika in zlorabe osebnih podatkov, kot je na primer kraja identitete ter ribarjenje podatkov.

Zaradi vsega naštetega sva se odločila, da najino raziskavo usmeriva v poznavanje socialnih omrežij in prepoznavanje njihovega vpliva na učence od 6. do 9. razreda osnovne šole.

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Temeljni cilj raziskovalne naloge je ugotoviti, kako omenjena starostna skupina učencev sploh pozna spletna socialna omrežja in kašen vpliv ima na njih v smislu zabave, učenja, kakovostnega druženja, zdravja in časovne obremenitve. Prav tako so naju zanimali vzroki za vzpostavitev »virtualnega prijateljstva« ter drugih storitev socialnih omrežij, na drugi strani pa vzroki in zadržki tistih, ki še niso včlanjeni v katero od spletnih omrežij. Še posebej naju je zanimalo:

- *Koliko učencev v tej starostni dobi je že vključenih v spletna socialna omrežja?*
- *Vzroki za vpis in najpogostejše storitve, zaradi katerih so učenci vpisani v socialna omrežja?*
- *Koliko časa preživijo na socialnih omrežjih?*
- *Koliko virtualnih prijateljev imajo v okviru socialnega omrežja?*
- *Ali jim spletno socialno omrežje predstavlja pripomoček pri izobraževanju?*
- *Ali se zavedajo pasti tovrstnega druženja oz. vključitve v omrežje?*
- *Kakšni so vzroki, da (še) niso vključeni v katero od omrežij?*

Omenjena vprašanja predstavljajo le nekaj najpomembnejših, ne pa vseh. Vsa so zbrana v osrednjem delu naloge. Z odgovori na vprašanja sva dobila dokaj realno sliko vpliva spletnih socialnih omrežij na učence zgornje druge in celotne tretje triade osnovne šole. Kljub temu, da sva raziskovala le na celjskih osnovnih šolah, verjameva, da je podobna slika tudi po ostalih krajih v Sloveniji, glede na to, da je internet tak medij, da geografske značilnosti (v razvitem svetu seveda) ne vplivajo preveč na njegovo prisotnost in učinke.

1.2 HIPOTEZE RAZISKOVALNE NALOGE

Vsako vprašanje v okviru empiričnega dela, predstavljenega v osrednjem delu naloge, ima postavljeno hipotezo, vendar na tem mestu izpostavljava le naslednje:

- *Učenci so v veliki meri vključeni v spletna socialna omrežja.*
- *Učenci preživijo na njih veliko časa.*
- *Spletna socialna omrežja uporabljajo v glavnem za druženje s prijatelji in sklepanje novih prijateljstev.*
- *Učenci se ne zavedajo pasti in nevarnosti vključenosti v spletna socialna omrežja.*
- *Učencem spletna socialna omrežja niso v veliko pomoč pri njihovem učenju, oz. njih možnosti ne izkoristijo za podporo pri učenju.*

Hipoteze pri posameznih vprašanjih sva v osrednjem delu potrdila, ovrgla ali delno potrdila.

1.3 IZBIRA RAZISKOVALNIH METOD

Za izhodišče raziskovalne naloge sva pripravila anketni vprašalnik, ki je priložen na koncu te naloge. Namenjen je bil učencem od šestega do devetega razreda treh celjskih osnovnih šol, vključno seveda z našo. Tako sva anketirala skupno 441 učencev in učenk, od tega 107 šestošolcev, 132 sedmošolcev, 98 osmošolcev in 104 devetošolce. To starostno skupino sva si izbrala navzdol zaradi tega, ker sva opazala razširjenost uporabe spletnih socialnih omrežij v večjem merilu že pri šestošolcih, navzgor pa zaradi dejstva, da sva sama devetošolca in lahko to starostno skupino lažje obdelava.

Predhodno sva poiskala tudi nekaj teoretičnih podlag, ki neposredno ali posredno opredeljujejo značilnosti spletnih socialnih omrežij.

Prav tako sva (predvsem preko spleta) iskala izsledke drugih raziskav, ki so sorodne najini. Dve od teh predstavljava tudi v nalogi.

2 SPLETNA SOCIALNA OMREŽJA

V tem poglavju sva zbrala in uredila nekaj teoretičnih izhodišč, ki se mogoče na prvi pogled ne tičejo povsem empiričnega dela najine naloge. Najprej bova predstavila medije kot sredstvo manipulacije, nato razvoj interneta, brez katerega spletnih socialnih omrežij ne bi bilo, in na koncu še nekatere karakteristike spletnih socialnih omrežij. Želela sva, da bralec naloge iz vsega naštetega dobi okvir za kasnejše raziskovanje, ki je prikazano v osrednjem delu naloge.

2.1 MEDIJI KOT SREDSTVO MANIPULACIJE

Navdušenju ob prihodu novih medijev (knjige, časopisa, radia, interneta, televizije) v začetkih 20. stoletja je sledila zaskrbljenost nad vplivom teh medijev na uporabnike. Pojavilo se je vprašanje, kakšni škodljivi vplivi se skrivajo za na videz dobrimi lastnostmi medijev. Raziskovanje le-teh je bilo zelo raznovrstno, saj je izhajalo iz različnih predpostavk in je zato dajalo različne zaključke o vplivni moči, vendar so se v vseh raziskavah strinjali, da je vpliv precejšen. Raziskave morebitnih vplivov potekajo že desetletja, vendar jih je težko oziroma skoraj nemogoče dokazati.

Mediji so velik skupek sporočil, ki ne izvirajo iz medijev, ampak iz družbe in so preko medijev samo poslani nazaj družbi. In prav zaradi tega je težko definirati, kdaj učinek prihaja iz medijev, kdaj pa iz družbe.

Prvi začetki raziskovanja množičnega komuniciranja so se pričeli v Združenih državah Amerike. Zanimiva se nama je zdela (tudi zaradi imena) predvsem prva teorija preučevanja vpliva množičnih medijev, in sicer teorija *podkožne igle*. V začetkih raziskovanja so raziskovalci termin »množično občinstvo« enostavno povezali z množičnimi mediji, saj so posplošili, da se med njimi vrši proces množičnega komuniciranja. Strokovnjaki so si v tem obdobju zamišljali učinke množičnih medijev kot iglo, ki vbrizga sporočila občinstvu pod kožo, občinstvo pa naj bi se takoj in z enakimi občutki odzvalo na medijsko vsebino ter spremenilo svoje obnašanje in delovanje. Občinstvo je torej po tej teoriji popolnoma pasivno in je obravnavano kot ljudje s slabim okusom in nizko inteligenco.

Tej in vsem ostalim kritikam, ki jih v tej nalogi posebej ne navajava, je skupno, da imajo množični mediji vpliv na občinstvo. Eden izmed množičnih medijev, ki mu lahko pripišemo omenjene vplive, je *internet*, ki mu namenjava naslednje poglavje. Spletna socialna omrežja se namreč nahajajo na spletu, ki je sestavni del interneta.

2.2 INTERNET

Internet je medij, ki mesečno sprejme na milijone novih uporabnikov, saj je vir informacij ter zabave, po drugi strani pa vir različnih zlorab in prevar.

Internet je pravzaprav stranski produkt hladne vojne. Začetki segajo v leta 1968-69, ko je ameriška vlada finančno podprla oddelek ameriškega obrambnega ministrstva, imenovan ARPA (Advanced Research Projects Administration). Nastanek tega oddelka je posledica odgovora ameriške vlade na izstrelitev sovjetskega Sputnika. Omrežje ARPANET je posredovalo informacije med univerzami in drugimi raziskovalnimi ustanovami. Ker je bila narava teh informacij zaupna, je bilo po stališču Pentagona bistvenega pomena, da mora omrežje preživeti odstranitev ali uničenje kateregakoli računalnika v njem. Mnenje univerz pa je bilo, da omrežje ponuja »prost dostop« za univerzitetne in raziskovalne uporabnike in prav ti naj bi tudi komunicirali preko njega. Ne glede na to, katero stališče je bilo zavzeto, prednost omrežja je bila, da se je lahko vsak računalnik kjerkoli priključil na mrežo, informacije pa so se izmenjavale »porazdeljeno« na »podatkovne enote«. Oddajnik je informacije razbil na kodirane dele; sprejemnik jih je spet sestavil, ko so dosegle želeni cilj. Leto 1983 je bilo pomembno za razvoj interneta iz dveh vidikov. Najprej se je ARPANET razdelil na dva različna sistema z imenom ARPANET in MILNET. Razlikovala sta se po namenu uporabe – prvi je bil rezerviran za civilno uporabo, kot je raziskovanje; drugi pa za vojaške namene. Uporabniki tako enega kot drugega omrežja so bili med seboj povezani in so si lahko izmenjavali informacije. Pojavljati so se začela še druga omrežja, kot so CSNET (Computer Science Network), BITNET (Because It's time), ki so bila v začetku popolnoma ločena in so se uporabljala v izobraževalne in raziskovalne namene. Sčasoma so se povezala.

Naslednja velika sprememba je bila sprememba jeder omrežnih protokolov iz NCP (Omrežni kontrolni program – Network Control Program) v TCP/IP protokol, kar je povzročilo dejanski začetek današnjega interneta. Danes pod TCP/IP razumemo serijo protokolov in aplikacij. TCP/IP protokol ni en sam protokol, ampak je sestavljen iz dveh protokolov. IP protokol določa način pretoka podatkov preko strojne opreme in obliko informacij na poti med računalniki. Določa delovanje naslovov, kajti vsak paket informacij ima svoje unikatno ime, sestavljeno iz štirih števil, ločenih s pikami (IP). Paketi vsebujejo IP naslov računalnika, s katerega je bil paket poslan ter IP naslov računalnika, kamor je bil paket poslan.

Drugi protokol, imenovan TCP protokol ali protokol za nadzor prenosa, se uporablja za označevanje vsebine podatkovnih paketov. Njegova skrb je, da se podatki združijo v paketke in da se le-ti prenašajo po možnosti brez napak; razbija večje pakete za prenos na več manjših delov, ki jih na cilju ponovno sestavi v pravilni vrstni red in zagotavlja, da se podatki med prenosom ne izgubijo ali spremenijo.

Ameriška znanstvena fundacija, imenovana National Science Foundation (NSF), je kasneje vzpostavila omrežje NSFNET. Namen omrežja NSFNET je bil, da poveže več superračunalnikov po državi, predvsem v raziskovalne namene. ARPANET so opustili, hrbtnica interneta pa je postal NSFNET.

H globalnemu razmahu interneta je največ prispeval razvoj svetovnega spleta (World Wide Web), ki ga je zasnoval angleški programer Tim Berners Lee v devetdesetih letih 20. stoletja, v evropskem inštitutu za raziskovanje fizikalnih delcev CERN, s sedežem v Ženevi. Prizadeval si je za nelastniški, odprt in svoboden splet. Splet zanj ni bila varnostna ali dobičkonosna zadeva, temveč sredstvo za širjenje možnosti. Gnalo ga je prepričanje v internetne možnosti za globalno uporabo - »lahko bi bil in tudi moral bi biti svetoven« (Briggs in Burke, 2005: 305).

Kljub temu, da je bil prvi brskalnik z grafičnim vmesnikom po imenu WorldWideWeb kasneje zaradi mešanja imena brskalnika in samega spleta preimenovan v Nexus, veliko ljudi še dandanes ne loči med internetom in svetovnim spletom. Tanja Oblak in Gregor Petrič (2005:14) opredelita internet in splet kot različna, vendar medsebojno povezana pojma. Internet definirata kot specifičen, mednarodno opredeljen termin za opis računalniško podprtega komunikacijskega omrežja, ki ga sestavlja neskončna veriga povezanih računalnikov, ki si medsebojno izmenjujejo informacije in podatke. Splet kot tehnologija pa je po njunem mnenju dandanes sestavni del interneta oziroma njegov dominanten del. Kajti internet danes vključuje veliko raznovrstnih storitev, med katerimi je splet le ena izmed možnih tehnoloških podpor. Splet lahko gledamo kot informacijski sistem, kot medij in kot družbeno omrežje.

- Splet kot informacijski sistem – splet je bil v začetku zasnovan kot tehnologija za podlago informacijskega sistema, ki je bil namenjen hitremu in učinkovitemu priklicu informacij. Ta ideja je temeljila na pojmu hiperteksta, ki naj ne bi ponujal samo tehnično naravnanih rešitev, ampak tudi pripomogel k prerazporeditvi družbene moči in s tem k osvobajanju posameznika.
- Splet kot (množični) medij – pojmujejo ga kot medij, ki ima svoje specifične lastnosti (hipertekstovnost, interaktivnost, multimedijalnost, recipročnost, ažurnost), katere ga ločijo od tradicionalnih medijev.
- Splet kot družbeno omrežje – splet kot skupek spletnih mest in hipertekstualnih povezav tvori sicer virtualno omrežje, vendar s povsem realnimi posledicami. Le-te se v najsplošnejšem pomenu navezujejo na vprašanje, kateri družbeni akterji so tisti, ki v nekem časovnem obdobju v večini določajo produkcijo spletnih kulturnih izrazij.

Splet je postal pomemben prostor za identifikacijo, ki je zanimiv tako za posamezne uporabnike kot tudi za številne organizirane skupine (Oblak in Petrič, 2005: 12). »Splet je namreč v komunikološkem jeziku platforma, ki »posreduje« - je medijski posrednik med družbenimi akterji, ki se preko svojih spletnih mest predstavljajo navzven (podjetja in javni zavodi, državni organi, nevladne organizacije in društva, umetniki, glasbeniki in »navadni« posamezniki) in tistimi, ki nanj bolj ali manj naključno in bolj ali manj pogosto stopajo kot njegovi uporabniki« (Oblak in Petrič, 2005: 13).

V zgodovini so se pojavljali različni pogledi na internet, med njimi najdemo tudi nekatere komunikologe iz Združenih držav Amerike in Japonske, ki so trdili, da je internet »onesnaževalec človeškega duha«. Spet drugi komunikologi so napovedovali povzročitev nadaljnje koncentracije moči. Iz teh stališč lahko razberemo, da so si bila mnenja o prihodnosti interneta v ostrem nasprotju. Kakorkoli že, Briggs in Burke (2005: 305) sta internet primerjala z železnico in zapisala, »da bo internet podobno kot železnica pripeljal skupaj ljudi, ki so si tujci: človek nikoli ne ve, na koga bo na njem naletel.« In pravi »naslov« za spoznavanje ljudi po celem svetu so spletna socialna omrežja, ki jih bova podrobneje predstavila v naslednjem poglavju.

2.3 OPREDELITEV IN ZNAČILNOSTI SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ

Spletna socialna omrežja lahko definiramo kot individualne internetne strani, ki omogočajo vzpostavitev online prijateljstva s pomočjo deljenja in zbiranja koristnih informacij s specifičnimi oziroma nepoznanimi ljudmi. Ta omrežja predstavljajo novi socialni in ekonomski fenomen, ki je privabil že na milijone uporabnikov; hkrati pa so poskrbela za nov način komuniciranja ter uvedbo nove vrste medosebnih odnosov. Veliko spletnih socialnih omrežij omogoča svojim uporabnikom, da se včlanijo oziroma ustanovijo skupine, v katerih bodo lahko komunicirali z ljudmi, ki imajo podobne interese. Spletna socialna omrežja bi lahko definirali tudi kot mesta na spletu, ki posameznikom omogočajo:

- ustvarjati javni oziroma »poljavni« profil znotraj določenega sistema
- oblikovati seznam uporabnikov, s katerimi so povezani in
- pregledovati svoj seznam uporabnikov in sezname drugih uporabnikov znotraj sistema«.

Svet spletnih socialnih omrežij je homogen, kljub raznolikosti, ki se kaže navzven, kajti vsi uporabniki strmiijo k samopromociji oziroma izpostavljanju. Uporabniki lahko zelo hitro spoznajo in odkrijejo vse o povsem naključnem znancu, kar je skoraj nemogoče pri neposrednem spoznavanju iz oči v oči. A ob tem se pojavijo nevarnosti, ki se jih neizkušeni in

naivni uporabniki ne zavedajo. Ob izpostavljanju vseh osebnih podatkov ter slik pride nemalokrat do številnih zlorab.

Opozoriva naj še na uporabo izrazov spletno socialno omrežje (social network sites) ter spletno socialno mreženje (social networking sites). Izraza se pogosto zamenjujeta med seboj, čeprav se v samem namenu razlikujeta. Pri mreženju gre večinoma za medsebojno povezovanje uporabnikov, ki se v realnem svetu ne poznajo. Mreženje je mogoče na spletnih socialnih omrežjih, vendar to ni primarni namen teh spletnih aplikacij in tudi mreženje ne predstavlja to, kar bi te strani lahko ločevalo od ostalih oblik računalniško posredovane komunikacije. Edinstvenost spletnih socialnih omrežij ni v tem, da dovoljujejo svojim uporabnikom spoznavati nove ljudi, tujce, temveč to, da omogočijo povezavo in prikaz uporabnikovega socialnega omrežja. Pri spletnih socialnih omrežjih gre za tako imenovane latentne vezi, ki se spletejo med posamezniki, tudi ko niso povezani na internet. Torej se vezi spletejo tudi izven internetnega okolja. Po tem lahko sklepamo, da primarni cilj spletnih socialnih omrežij ni le v iskanju novih ljudi, temveč v komuniciranju z ljudmi, ki so že del socialnega omrežja v fizičnem svetu ter temeljijo na že obstoječih odnosih.

Spletna socialna omrežja kot so Myspace, Facebook, Netlog se med seboj razlikujejo glede na zunanji izgled, uporabnike in namen. Nekatera omrežja naslavljajo točno določene ljudi in sicer glede na raso, veroizpoved, jezikovno skupino, skupne interese. Določena so namenjena le polnoletnim osebam, spet druga so namenjena tudi mladoletnim. Od obstoječih virtualnih skupnosti (spletni forumi, internetne klepetalnice– na primer Windows Messenger) so spletna socialna omrežja atraktivnejša po izgledu, omogočajo večjo izpostavljenost, kajti večina uporabnikov navaja veliko osebnih podatkov, kot so ime in priimek, datum rojstva, prebivališče, osebne fotografije.

Spletna socialna omrežja posamezniku ne služijo le kot vir informacij, kaj se dogaja po svetu, ampak ga tudi informirajo o ljudeh, ki jih želi spoznati oziroma imeti za prijatelje. Na Facebooku in MySpaceu se na zavihku 'Domov' uporabniku izpiše celotna spletna aktivnost njegovih »prijateljev«. Lahko izve, kdo se je s kom »spoprijateljil«, katerega dogodka se bo kdo udeležil, kdo je komu kaj sporočil. Vsak uporabnik omrežij ima možnost, da svoj profil omeji in tako določi kateri podatki bodo vidni in kateri ne. Ti vmesniki služijo kot nekakšni majhni vohunski sistemi, kjer vsak profil čuva in gleda na druge, ne da bi jih ti drugi opazili. Od posameznika je torej odvisno, ali se udejstvuje aktivno, ali pasivno.

Strani spletnih socialnih omrežij so namenjene različnim uporabnikom, tudi podjetjem in organizacijam, zato morajo biti temu prilagojene. Nekateri strani so bolj splošne narave in namenjene ohranjanju stikov med ljudmi (Facebook, MySpace), druge pa bolj specifične in

povezujejo ljudi glede na skupne interese (LinkedIn), pripadnost organizacijam, itn. Spletna socialna omrežja se od navadnih spletnih strani razlikujejo na več načinov:

- aktivnost in vsebina so v celoti ali delno ustvarjene iz strani uporabnikov,
- od uporabnikov se pričakuje, da izvršujejo akcije na strani (interakcija), objavljajo vsebine in glasujejo (aktivna participacija),
- od uporabnikov se pričakuje, da se bodo periodično vračali na stran in nadaljevali z izvrševanjem akcij.

Kot rezultat tega morajo biti strani spletnih socialnih omrežij enostavne za uporabo. Uporabniki morajo na strani hitro najti želene informacije, minimizirati čas, ki ga za to porabijo in narediti pri tem čim manj napak. V primeru, da se ne znajdejo, mora biti možnost pomoči uporabnikom postavljena na vidno mesto in na voljo v razumljivem ter preprostem jeziku. V primeru nedelovanja, počasnega delovanja ali napak na strani, mora biti uporabniku ponujen odziv, ki obvesti o napaki in možnih rešitvah. Tak odziv informira uporabnika o tem, da sam uporabnik ni vzrok za napako. Glavni navigacijski elementi na strani morajo biti postavljeni na vidno mesto, kontrastnih barv in berljivi. Gumbi in tekstovne povezave morajo biti učinkoviti, najpomembnejši elementi strani (iskanje, pomoč) pa postavljeni in oblikovani v skladu s standardi uporabnosti in lažje prepoznavnosti. Preglednice in sezname morajo biti oblikovani tako, da so v primeru velike količine podatkov jasni in berljivi. Pri tem je potrebno upoštevati tudi uporabnikovo strojno opremo, operacijski sistem, brskalnik, resolucijo ekrana in druge tehnične zmogljivosti njegove računalniške opreme.

Oblikovalci in lastniki spletnih strani morajo poznati karakteristike ciljne skupine (tipičnih uporabnikov), da dosežejo maksimalni učinek spletne izkušnje. Upoštevati morajo tudi prihodnje faktorje nesposobnosti, kot je recimo starostna omejitev.

2.3.1 KOMUNIKACIJA V SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽJIH

Za Facebook, MySpace, Netlog in podobna omrežja je značilno, da je komunikacija v veliki meri odvisna od obligacije, da se komunicira. Komunikacija pa ni samo verbalna, ampak tudi neverbalna in vizualna. Na Myspaceu se za komunikacijo uporabljajo slike in videi, na Facebooku so zelo razširjene aplikacije, ki jih naredijo uporabniki sami in služijo kot virtualna darila. Pogosto prihaja do kombinacij verbalnih in neverbalnih sredstev komunikacije, velikokrat pa so besedila že integrirana v sami digitalni sliki ali videu.

Komunikacija na spletnih socialnih omrežjih se razlikuje od komunikacije v virtualnih klepetalnicah ali forumih po tem, da pogosto predstavlja nadaljevanje komunikacije v fizičnem svetu ali pa pripravo nanjo, kar pomeni, da internet kot okolje predstavlja sestavni del vsakdanjega življenja posameznikov.

Pionirja raziskovanja spleta, Robert Burnett in David Marshall sta v svoji študiji večkrat opozorila na eno ključnih značilnosti spleta. To je omogočanje konvergence na ravni komuniciranja. Splet namreč različne medijske formate povezuje v medsebojne mreže in tako simultano tvori različne oblike komuniciranja (glej Oblak in Petrič, 2005: 55). Na spletu lahko brskamo za informacijami na nekem spletnem portalu; lahko izberemo e-pošto in tako komuniciramo z natančno določenim seznamom oseb; lahko objavljamo vsebine, fotografije in bloge. In prav ta živahna, dinamična in raznolika komunikacija dela splet pomemben družbeni prostor, v katerem potekajo različne oblike računalniško posredovanega komuniciranja (Oblak in Petrič, 2005: 55).

Ljudje smo po naravi izrazito »prosocialno« naravnani. V vsakem posamezniku je prisotna želja po druženju in po pripadnosti, kar pripomore k temu, da vzpostavljamo odnose tudi v kibernetnem prostoru. Za razliko od tradicionalnih oziroma fizičnih odnosov so virtualni veliko bolj fleksibilni, prilagodljivi, a imajo plitke korenine. Kar pa ne pomeni, da jim takoj pripišemo negativen predznak. Posamezniki lahko z manjšim vložkom časa in manjšo frekvenco stikov vzpostavijo konkretne stike in jih po drugi strani ravno zaradi te plitkosti enostavno prekinejo. In to doživijo manj »travmatično« kot v fizičnem okolju.

2.3.2 VIRTUALNO PRIJATELJSTVO

Prijateljstvo dandanes predstavlja vse bolj pomembno obliko družbene povezanosti. Potreba po druženju je ena osnovnih človeških potreb, ki je pri različnih osebah bolj ali manj izrazita, a vendarle nihče ni brez nje.

Težko je določiti glavne kriterije po katerih bi določali pomen prijateljstva. V različnih življenjskih situacijah gledamo na prijatelje drugače in tudi v različnih družbah definirajo prijateljstvo drugače. Vsekakor pa je prijateljstvo močnejše kot sorodstvene vezi; skupaj z modrostjo je največji dar, kar jih je narava podarila človeku. Brez njega ni vredno živeti: polepša srečno življenje in lajša nesreče, ker srečo ali nesrečo delimo z drugimi. Na prijateljstvu temelji civilna družba.

V sodobni informacijski družbi vse več ljudi išče in sklepa prijateljstva na spletnih socialnih omrežjih. Uporabnike spletnih socialnih omrežij bi lahko razdelili na naslednje skupine:

- **nostalgiki**; to so uporabniki, ki si silno želijo obuditi šolske dni in poiščejo svoje sošolce ter z enim klikom takoj izvedo ali so se le-ti poročili, ali imajo že otroke, ali so pridobili kakšen kilogram. Omrežja omogočajo tudi komuniciranje celotne družbe posameznikov, ki so se nekoč družili, sedaj pa jim čas tega ne dopušča in jim tako preostane le virtualna zabava;

- **osamljeni**; sem prištevamo tiste, ki si v resničnem življenju še niso uspeli najti prijatelje ali partnerja. Internet je idealno mesto za sklepanje prijateljstev, vendar je po drugi strani virtualno druženje le privid, ki ga je potrebno stestirati s srečanjem v živo in tako ugotoviti, ali ti je prijatelj vseč ali ne;
- **zlomljena srca**; sem sodijo posamezniki, ki jim internet služi kot sredstvo za pozabljanje nesrečne ljubezni;
- **željni promocije**; to so predvsem pevci ali igralci v vzponu, ki si s pomočjo fotografij in samohvale ustvarjajo samopromocijo;
- **lažnivci**; glede na to, da se ta prijateljstva nahajajo v spletnem okolju, ne smemo pozabiti, da so lahko nekateri profili lažni oziroma uporabniki niso to, za kar se izdajajo.

S pomočjo razvoja novih tehnologij in interneta se je ponudila možnost vzpostavljanja in ohranjanja stikov na daljavo v zelo kratkem času in brez nepotrebnih stroškov. Vendar tako kot vsaka stvar, ima tudi prijateljstvo preko spleta svoje dobre in slabe strani. Lahko je površno in ohlapno, kakor tudi zelo tesno in zaupno. Prednost te oblike prijateljstva je, da si lahko v družbi prijatelja, ne da bi moral kamorkoli iti; komunikacija je hitra in dokaj poceni. Vendar po drugi strani zaradi vzdevkov ne veš, s kom komuniciraš in težko presodiš, ali ti internetni dopisovalec piše resnico. Pogoj, da je lahko prijateljstvo sklenjeno preko spleta relativno trajno, iskreno in zaupno je, da si osebe, ki komunicirajo med seboj zaupajo in gradijo svoj odnos na iskrenosti in resnici. Uporabniki si svoj prijateljski krog na spletu delajo z že obstoječimi prijateljstvi. Tako se neposredna prijateljstva selijo v virtualen svet in postajajo **virtualna prijateljstva**, kar ima za posledico umik neposrednega komuniciranja.

In kakšna je razlika med resničnim prijateljstvom in virtualnim? Pri resničnem prijateljstvu je bistvenega pomena socialna interakcija, ki je nujen proces za nastanek in ohranjanje medosebnih in drugih socialnih odnosov. V tradicionalnem pojmovanju prijateljstva gre za odnos, ki temelji na delitvi skupnih interesov ter zaupanja v okviru družbenega in kulturnega konteksta. Prijateljstvo na spletnih socialnih omrežjih je javno, fluidno in birokratizirano, kajti uporabniki z njim upravljajo. Prijatelje lahko spreminjajo, brišejo, dodajajo in blokirajo. In vse to le z klikom na miško. Nekatera spletna socialna omrežja, kot na primer MySpace, težijo k čim večjemu številu prijateljev na uporabnikovem profilu. Če ima uporabnik malo prijateljev, ga sistem MySpacea opozori z belim praznim kvadratom, v katerem naj bi bile slike njegovih prijateljev. To opozorilo je podano z namenom, da se zave malega števila prijateljev.

Privlačnost spletnih socialnih omrežji je možnost samostojne izbire prijateljev. Komunikacija ni množična, temveč gre zgolj za komunikacijo med prijatelji. Uporabniki se sami odločijo s kom se bodo pogovarjali, s kom delili fotografije in koga bodo sprejeli na svojo listo prijateljev. Veliko virtualnih prijateljstev bazira na starih poznanstvih iz resničnega življenja,

med sabo se povežejo ljudje, ki so lahko vsak dan v neposrednem stiku ali pa so nekoč bili v kratkotrajnejšem ali dolgotrajnejšem začasem socialnem krogu. Hkrati se vzpostavljajo nova poznanstva, šibke vezi - prijatelji prijateljev ali zanimivi neznanci, ki lahko zelo učinkovito pomagajo pri grajenju socialnega kapitala.

Med uporabniki divja prava vojna za čim večje število prijateljev. Zbirke prijateljev tako postanejo zbirke elektronskih naslovov in osebnih podatkov, preko katerih uporabniki ohranjajo medsebojne stike in sledijo življenjsko pomembnim dogodkom svojih znancev. Vendar pa težnja k čim več virtualnim prijateljem ni odraz človekove potrebe po druženju, temveč potrebe po statusu. Prav zaradi težnje k velikemu številu prijateljev oziroma stikov prihaja do problema preobilja prijateljstva. Na marsikaterem profilu je moč zaslediti število prijateljev, ki krepko presega **Dunbarjevo število** 148-tih oseb, ki predstavljajo kognitivno mejo števila ljudi, s katerimi lahko posameznik še nekako vzpostavlja stabilne relacije v danem socialnem omrežju. Uporabnik z velikim številom prijateljev težko sledi ažurnosti in vizualizaciji profilov, pojavi se problem selekcije kar vodi v izgubo nadzora nad povezanostjo s svojimi stiki. Pokaže se, da je bolj pomembna kvantiteta in ne kvaliteta - torej je pomembnejše samo število prijateljev kot pa posamezna osebnost. Izkaže se tudi, da posamezni uporabnik spletnih socialnih omrežij nima z vsemi svojimi prijatelji rednih stikov, temveč le s peščico. Iz raziskave sociologa Camerona Marlowa (Kečanović, 2009) razberemo, da ima povprečen uporabnik spletnega socialnega omrežja Facebook v svojih seznamih 120 stikov, redni kontakt pa vzdržuje le s štirimi ali šestimi. Na nekaterih profilih uporabnikov je možno najti tudi 500 prijateljev in izmed teh ženske uporabnice vzdržujejo redne kontakte s šestnajstimi, moški pa z desetimi uporabniki.

Primarni namen spletnih socialnih omrežij je iskanje oziroma vzpostavljanje novih ali obnavljanje starih poznanstev. Vendar kaj kmalu ugotovimo, da je komunikacija med uporabniki skopa in vse več uporabnikov teži le k čim večjemu številu prijateljev, ne pa k poglobitvi stikov in tkanju pristnih vezi. Virtualna prijateljstva na spletnih socialnih omrežjih rastejo z neverjetno hitrostjo. Vsak lahko postane prijatelj skoraj s komerkoli. Negativna posledica je prav v tej nagli hitrosti in dostopnosti, ki vsakomur omogoča dostop do okolja drugih (Kečanović, 2009).

2.3.3 PROBLEM VARSTVA OSEBNIH PODATKOV V SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽJIH

Spletna socialna omrežja so sestavljena iz profilov uporabnikov. Profil je individualna spletna stran uporabnika, na katerem se nahajajo fotografije, tekst, video materiali, komentarji drugih uporabnikov ter javni seznam prijateljev. Ravno ta javni prikaz seznama prijateljev, javni

prikaz komentarjev in javno dostopni profili ločijo strani spletnih socialnih omrežij od ostalih podobnih strani.

Za prijavo v določeno spletno socialno omrežje je potrebno izpolniti obrazec, v katerega je potrebno vnesti določene podatke. Tako profil vsebuje natančne informacije o osebi - ime in priimek, datum rojstva, sliko, naslov ter opis osebe. Spletna socialna omrežja, kot na primer Facebook, delujejo kot resen, zaupanja vreden prostor izražanja in druženja, s privlačno vizualizacijo oseb in preprostim načinom vpogleda v omrežja »prijateljev od prijateljev«. In prav zaradi občutka resnosti in zaupanja postajajo spletna socialna omrežja prava zlata jama osebnih podatkov.

Snovalci Facebooka so razvili tehnologijo, ki omogoča, da oglaševalci izberejo tip uporabnika, ki se mu bo določen oglas pojavil na njegovi osebni strani. Oglaševalci lahko tako izbirajo svojo tarčo glede na spol, starost, lokacijo, oziroma vse tiste podatke, ki jih uporabnik o sebi napiše v prijavnici. Facebook vsebuje še eno funkcijo, ki se imenuje Facebook Lexicon. Z njo lahko uporabniki socialnega medmrežja spremljajo, o katerih temah se ljudje najpogosteje pogovarjajo, razpravljajo. Še posebej se ta funkcija osredotoči na uporabnikovo osnovno stran, ki se imenuje "zid" ("Wall"), kjer si uporabniki puščajo javna obvestila, ki so na ogled vsem. S tovrstnimi podatki si oglaševalci poskušajo napraviti bazo podatkov, iz katere bi lahko razbrali nove trende.

Osebni podatek pa ni le zgolj ime in priimek ali naslov posameznika, temveč so to tudi njegovi zdravstveni podatki, zapis glasu in drugi biometrični podatki (odtis prsta ali dlani, barva in vzorec očesne šarenice..) ter fotografija. Sodobna pravna teorija in sodna praksa se strinjata, da je fotografiranje osebe brez njene vednosti in privolitve sicer dovoljeno, sporna pa je objava fotografije v tiskanem ali spletnem mediju. Za objavo fotografije je potrebno imeti dovoljenje fotografirane osebe, ki mora biti prostovoljno, brez uporabe prisile, grožnje ali zvijače. Na spletnih socialnih omrežjih je težko imeti nadzor nad objavljenimi fotografijami, kajti drugi uporabniki lahko objavijo naše fotografije, nas označijo na njih ter jih komentirajo brez naše privolitve.

Čeprav snovalci Facebooka poudarjajo, da jim je ohranjanje zasebnosti ena od glavnih prioritet, za katero so močno zavzemajo, se kljub temu poraja vprašanje, koliko je uporabnikova zasebnost pravzaprav sploh zasebna. Že Urad za zaščito podatkov Evropske unije je opozoril na ohlapno zaščito zasebnosti na Facebooku, kajti do nedavnega na Facebooku sploh ni bila ponujena možnost brisanja osebnostnega profila

Uporabniki, predvsem mladi, si želijo zasebnega prostora na spletu, hkrati pa javnega profila, dostopnega prijateljem, a skritega pred starši. Želijo tudi razlikovati med svojimi prijatelji in

vsakemu izmed njih določiti, koliko informacij bo lahko izvedel o njem. Vprašanja zasebnosti v spletnih družabnih omrežjih so deležna precejšnje pozornosti. Mednarodna delovna skupina za varstvo osebnih podatkov v telekomunikacijah je na 43. rednem zasedanju, ki je potekalo od 3. do 4. marca 2008 v Rimu, sprejela poročilo in smernice za varstvo zasebnosti v spletnih družabnih omrežjih. V poročilu z naslovom Report and Guidance on Privacy in Social Network Services – “Rome Memorandum” je moč zaslediti zaskrbljujoče podatke; namreč samo 20 odstotkov uporabnikov spremeni privzete nastavitve glede zasebnosti (kdo in koliko uporabnikovih podatkov lahko vidi ali najde in druge nastavitve), ki so ob sami registraciji praviloma postavljene zelo »odprto«, politiko zasebnosti pa naj bi si prebralo samo 25% uporabnikov. Nekatere raziskave kažejo, da mladostniki sprejemajo zelo premišljene odločitve o tem, kaj, kako in komu bodo posredovali osebne informacije. Tako postavljajo lastne meje za to, katere informacije bodo objavili in katerih ne.

2.3.4 ZLORABA OSEBNIH PODATKOV V SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽJIH

S hitro rastjo uporabe informacijsko-komunikacijskih tehnologij se povečujejo tudi možnosti zlorab osebnih podatkov. Pojavljajo se kraja identitete, ribarjenje podatkov (angl. phishing), nezaželena elektronska sporočila (spam), sovražni govor. Osnovni namen spletnih socialnih omrežij je vzpostavljanje medsebojnih povezav in komuniciranje uporabnikov, zato le-ta uporabnike spodbujajo, da objavijo čim širši nabor svojih zasebnih in osebnih podatkov. Razlogov za nepremišljeno navedbo osebnih podatkov je več; eden izmed njih je (lažen) občutek anonimnosti ter varnosti, kajti v spletnih socialnih omrežjih ni fizičnega stika. Uporabnik ne upošteva dejstva, da ne objavlja podatke o sebi le za svoje prijatelje, temveč jih lahko preberejo tudi drugi.

Zbiranje podatkov oziroma zloraba zasebnosti je v virtualnem svetu mogoča na več načinov. Ne zavedamo se, da z uporabo računalniške in telekomunikacijske tehnologije v virtualnem prostoru puščamo sledove in to namerno kakor tudi nevede. Spletni goljufi želijo s pomočjo lažnih spletnih strani in elektronskih sporočil od uporabnikov na takšen ali drugačen način izvabiti osebne podatke kot so številke kreditnih kartic, uporabniška imena in gesla, digitalna potrdila in ostale osebne podatke. To imenujemo ribarjenje podatkov. Izraz izhaja iz angleških besed za geslo (password) in ribarjenje (fishing). Christopher Boyd, priznani angleški strokovnjak za računalniško varnost, opozarja na porast spletnih mest za ribarjenje znotraj Facebooka, Myspacea in različnih spletnih forumov. Kar se nam zdi še posebej zanimivo, da največkrat stojijo za krajo osebnih podatkov mladostniki, stari od 12 do 15 let, ki se v realnem svetu težko uveljavijo, v virtualnem pa dobijo pogum in tudi občudovalce.

Posledice za uporabnika, ki nasede goljufiji so lahko majhne (lahko na primer ostane brez brezplačnega e-mail računa), lahko pa utrpi krajo večjih vsot denarja z bančnega računa. Prav tako imajo lahko več škode uporabniki, ki enako geslo uporabljajo za zabavne spletne strani in za tiste občutljivejše, kot je denimo spletna banka. Gesla so pri Facebooku in podobnih omrežjih zaradi slabše zaščite manj zavarovana in posledično lažji plen za hekerje. Uporabniki spletnih socialnih omrežij delajo še eno veliko napako - za opomnik po izgubi gesla pogosto uporabljajo podatke, ki so javno dostopni preko njihovega profila. V Strategiji razvoja informacijske družbe v Republiki Sloveniji je zapisano, da so razlogi za napade na informacijske sisteme vse bolj povezani z dobičkom in ne toliko z željo povzročiti motnjo zaradi motnje same, kot je bilo to pogosto v preteklosti.

Na spletnih socialnih omrežjih se pojavlja še ena nevarnost, to je kraja identitete, pred katero svarijo strokovnjaki BBC-jevega tehnološkega programa Click. Prav ti so ustvarili profil z imenom Bob Smith in razvili aplikacijo imenovano Miner, katero so razširjali s pomočjo svojih prijateljev. Ustvarjalci aplikacije so v svoj poštni nabiralnik prejeli vse podatke o uporabnikih Facebooka, ki so si aplikacijo Miner naložili. Zaskrbljujoče dejstvo je, da lahko aplikacijo ustvari vsak z minimalnim znanjem o programiranju ter da lahko z nalaganjem aplikacije razvijalcu le-te posredujemo vse svoje osebne podatke, ki jih hranimo v svojem profilu, čeprav imamo v nastavitvah urejeno, da do njih dostopajo le naši prijatelji. Rešitev tega problema se je pokazala v spremenjeni politiki zasebnosti Facebooka, kajti v prihodnje bodo morale aplikacije opredeliti, katere osebne podatke potrebujejo za delovanje, uporabniki pa bodo morali privoliti v njihovo posredovanje. Kraja identitete je definirana kot uporaba osebnih podatkov oziroma identitete nekoga drugega za pridobitev neke koristi in je iz 4. odstavka 143. člena Kazenskega zakonika kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti. Kraja identitete je bila ob koncu 20. stoletja označena kot najhitrejše rastoča kriminalna dejavnost. Informacijska tehnologija s hitro obdelavo velike količine osebnih podatkov povečuje priložnost za storitev tovrstnih kaznivih dejanj.

3 OSREDNJI DEL

V tem delu vam želiva predstaviti rezultate raziskave, ki sva jo izvedla s pomočjo anketnega vprašalnika (najdete ga v prilogi). Razdelila sva ga med učence od šestega do devetega razreda II. osnovne šole Celje, IV. osnovne šole Celje in osnovne šole Lava iz Celja. Z anketnim vprašalnikom sva želela predvsem ugotoviti, kako omenjena starostna skupina učencev sploh pozna spletna socialna omrežja in kakšen vpliv ima na njih v smislu zabave, učenja, kakovostnega druženja, zdravja in časovne obremenitve. Prav tako so naju zanimali vzroki za vzpostavitev »virtualnega prijateljstva« ter drugih storitev socialnih omrežij, na drugi strani pa vzroki in zadržki tistih, ki še niso včlanjeni v katero od spletnih socialnih omrežij. Na koncu sva preverila še vključenost njihovih staršev.

Pri sestavljanju anketnega vprašalnika sva imela nemalo težav, saj so se ves čas porajala nova in nova vprašanja, iz katerih bi lahko zaznavali poznavanje spletnih socialnih omrežij in njihov vpliv na učence, ki ga je pravzaprav zelo težko izmeriti.

3.1 TEŽAVE V PROCESU RAZISKOVANJA

Med anketiranjem sva naletela na nekaj manjših težav, ki pa končnih rezultatov raziskovanja nikakor niso pokvarile.

Prva od težav je bila neresnost nekaterih učencev pri izpolnjevanju ankete. Ker so bile le-te anonimne, je nadzor nad pravilno oz. korektno izpolnjenimi vprašalniki praktično nemogoče vršiti. Nekoliko je na resnost vendarle verjetno vplivalo navajanje posameznikovega razreda na začetku ankete in opisni odgovori, kjer je možno prepoznati pisavo. Redki so kljub temu, da so uporabniki spletnega socialnega omrežja, obkrožili, da niso, ker se jim preprosto ni dalo reševati ankete. V 6. razredu se je pokazalo, da so bila vprašanja nekoliko pretežka za razumevanje, saj je bilo potrebnih več pojasnil.

Kljub naštetim težavicam meniva, da sva dobila reprezentativen vzorec, ki kaže dejansko stanje na predmetnem področju.

3.2 OPIS RAZISKOVALNIH REZULTATOV

V tem podpoglavju navajava rezultate najine ankete pri prepoznavanju vpliva socialnega omrežja na učence. V nadaljevanju so statistično prikazani in interpretirani rezultati oz. odgovori anketiranih učencev. Anketni vprašalnik vsebuje 18 vprašanj, na katera so učenci od šestega do devetega razreda odgovarjali anonimno. Za vsako vprašanje je posebej prikazana statistika odgovorov s tabelarnim in grafičnim prikazom, postavljena hipoteza in interpretacija rezultatov. Na koncu vsakega vprašanja svoje hipoteze bodisi potrjujeva ali ovrževa.

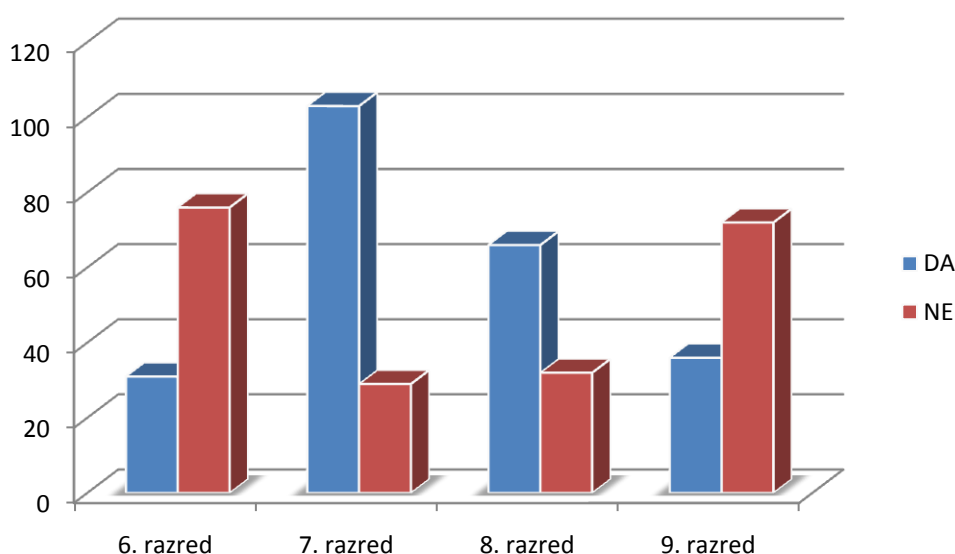
Kot sva omenila že prej, sva anketirala skupno 441 učencev in učenk, od tega 107 šestošolcev, 132 sedmošolcev, 98 osmošolcev in 104 devetošolce. Zaradi težavic, omenjenih v prejšnjem podpoglavju, je pri nekaterih odgovorih (statistiki) prihajalo do odstopanja od pričakovanega števila odgovorov, vendar je ta delež zanemarljiv za končni rezultat ankete.

3.2.1 PREDSTAVITEV REZULTATOV ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

1. Ali veš kaj pomeni pojem »spletno socialno omrežje« (v nadaljevanju *socialno omrežje*)?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
DA	31	103	66	36	236
NE	76	29	32	72	209

Tabela št. 1 prikazuje poznavanje pojma *spletno socialno omrežje* s strani učencev.

Graf št. 1 prikazuje poznavanje pojma *spletno socialno omrežje* s strani učencev.

Predvidevala sva, da bo večina učencev poznala pojem »spletno socialno omrežje«, da pa ga pri kratkem opisu ne bodo povsem pravilno opredelili.

REZULTATI

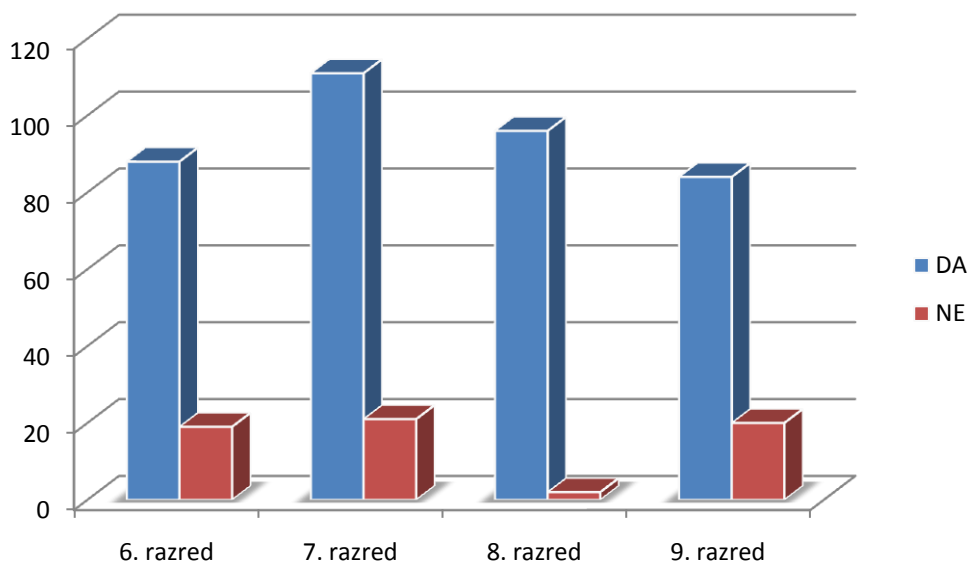
Kot je razvidno iz tabele in grafa, pojma ne pozna »ravno prepričljiva« večina učencev. Sploh je presenetljivo, da pojem najbolj poznajo v 7. razredu, najslabše pa v 6. in 9. razredu – če je za 6. razred to povsem pričakovano, pa tega ne moreva trditi za 9. razred. Rezultate z odgovorom *DA* sva merila pravzaprav iz kratkih opisov pojma in ne kar enostavno iz obkroženega odgovora. Učenci so pojem *spletno socialno omrežje* največkrat opisali z besedami Facebook , Skype , MSN ipd.

Kljub neprepričljivosti učencev sva hipotezo vendarle potrdila.

2. Ali si uporabnik katerega od socialnih omrežij?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
DA	88	111	96	84	379
NE	19	21	2	20	62

Tabela št. 2 prikazuje vključenost učencev v socialna omrežja.

Graf št. 2 prikazuje vključenost učencev v socialna omrežja.

Predvidevala sva, da bo večina učencev vključenih v socialna omrežja, največ v omrežje Facebook.

REZULTATI

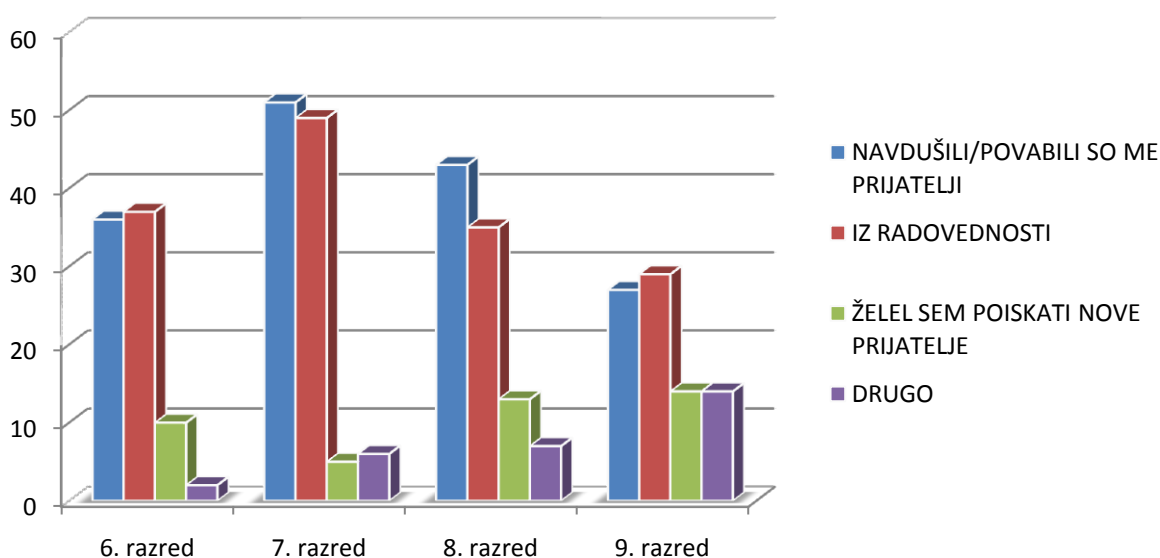
Že na prvi pogled se opazi močna vključenost učencev v socialna omrežja. Odstotek tistih, ki niso vključeni, je nekaj več kot 14%, a prepričana sva, da bo tudi ta delež kmalu upadel. Ponovno preseneča najnižji delež vključenosti pri učencih 9. razredov, ko sva pričakovala največjega. Po pričakovanjih jih je večina vključenih v omrežje Facebook (92%), ostalih 8% pa v omrežja kot so Netlog, MSN, Twitter in drugi.

Hipotezo sva potrdila.

3. Zakaj si se odločil za vpis v spletno socialno omrežje?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
NAVDUŠILI/POVABILI SO ME PRIJATELJI	36	51	43	27	157
IZ RADOVEDNOSTI	37	49	35	29	150
ŽELEL SEM POISKATI NOVE PRIJATELJE	10	5	13	14	42
DRUGO	2	6	7	14	29

Tabela št. 3 prikazuje razloge za vključitev učencev v spletno socialno omrežje.

Graf št. 3 prikazuje razloge za vključitev učencev v spletno socialno omrežje.

Predvidevala sva, da se je za prijavo v spletno socialno omrežje večina učencev odločila zato, ker so jih navdušili prijatelji, ali pa so bili preprosto radovedni.

REZULTATI

Razloga, da so jih navdušili oz. povabili prijatelji in da so se vpisali preprosto iz radovednosti, sta si po številu zelo podobna. Nekaj učencev je še obkrožilo, da so si želeli spoznati nove prijatelje, manjši del pa je obkrožil drugo, le v devetem razredu je zadnja dva odgovora obkrožilo isto število učencev. Kot drugo učenci navajajo predvsem dostop do iger.

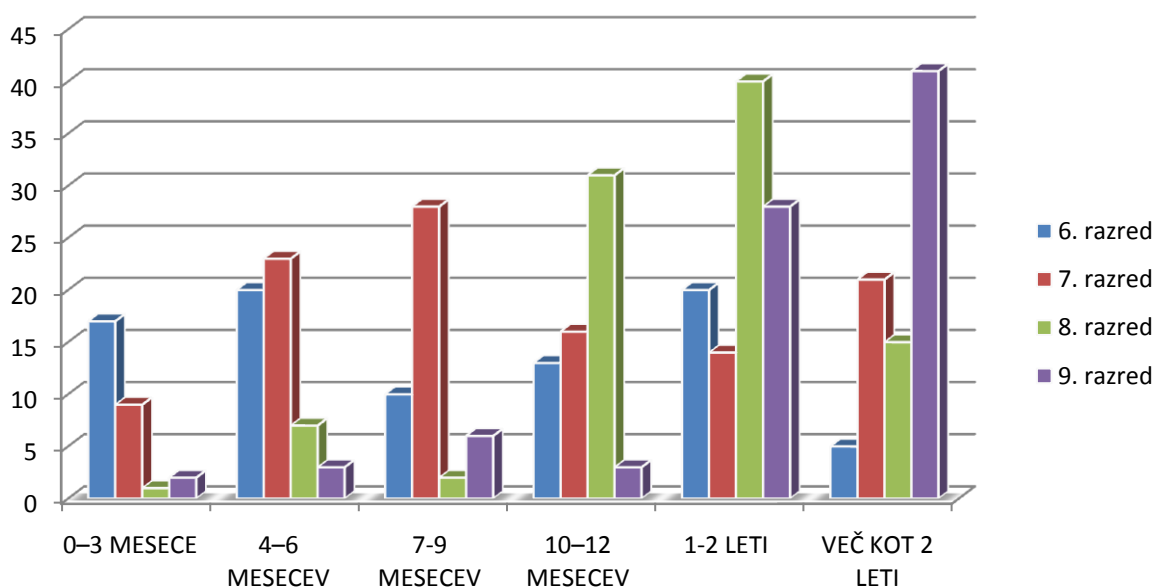
Hipotezo sva potrdila.

4. Koliko časa si že uporabnik socialnega omrežja?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
0–3 MESECE	17	9	1	2	29
4–6 MESECEV	20	23	7	3	53
7-9 MESECEV	10	28	2	6	46
10–12 MESECEV	13	16	31	3	63
1-2 LETI	20	14	40	28	102
VEČ KOT 2 LETI	5	21	15	41	82

Tabela št. 4 prikazuje, koliko časa so učenci že uporabniki spletnega socialnega omrežja.

Graf št. 4 prikazuje, koliko časa so učenci že uporabniki spletnega socialnega omrežja.

Predvidevala sva, da so učenci 6. razredov uporabniki katerega od spletnih socialnih omrežij v povprečju do pol leta, učenci 7. in 8. razredov do enega leta in učenci 9. razredov med enim in dvema letoma.

REZULTATI

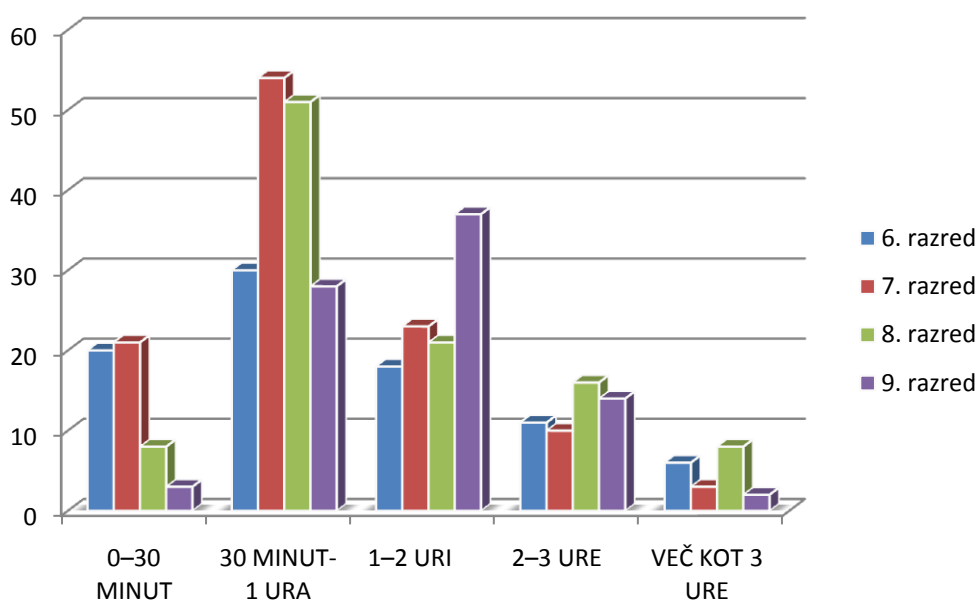
Rezultati so kar razpršeni, preseneča dolg »staž« devetošolcev. Prav tako je zanimiv podatek šestošolcev, da jih je največ vpisanih (poleg 4-6 mesecev) že eno do dve leti, kar pomeni, da so zelo hitro pristopili k storitvi.

Hipoteze torej nisva mogla potrditi.

5. Koliko časa dnevno (v povprečju) preživiš na socialnem omrežju?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
0–30 MINUT	20	21	8	3	52
30 MINUT-1 URA	30	54	51	28	163
1–2 URI	18	23	21	37	99
2–3 URE	11	10	16	14	51
VEČ KOT 3 URE	6	3	8	2	19

Tabela št. 5 prikazuje, koliko časa učenci preživijo na spletnem socialnem omrežju.

Graf št. 5 prikazuje, koliko časa učenci preživijo na spletnem socialnem omrežju.

Predvidevala sva, da učenci na spletnem socialnem omrežju preživijo v povprečju od ene do dve uri dnevno.

REZULTATI

Anketa je pokazala, da učenci v vseh treh razredih na spletnem socialnem omrežju v večini preživijo od pol ure do ene ure svojega prostega časa. Kar veliko učencev, sploh devetošolcev, pa so na spletnem socialnem omrežju dnevno prisotni od ene do dve uri svojega prostega časa. Več kot tri ure na spletnem socialnem omrežju preživi le manjši del učencev.

Hipoteze torej nisva potrdila.

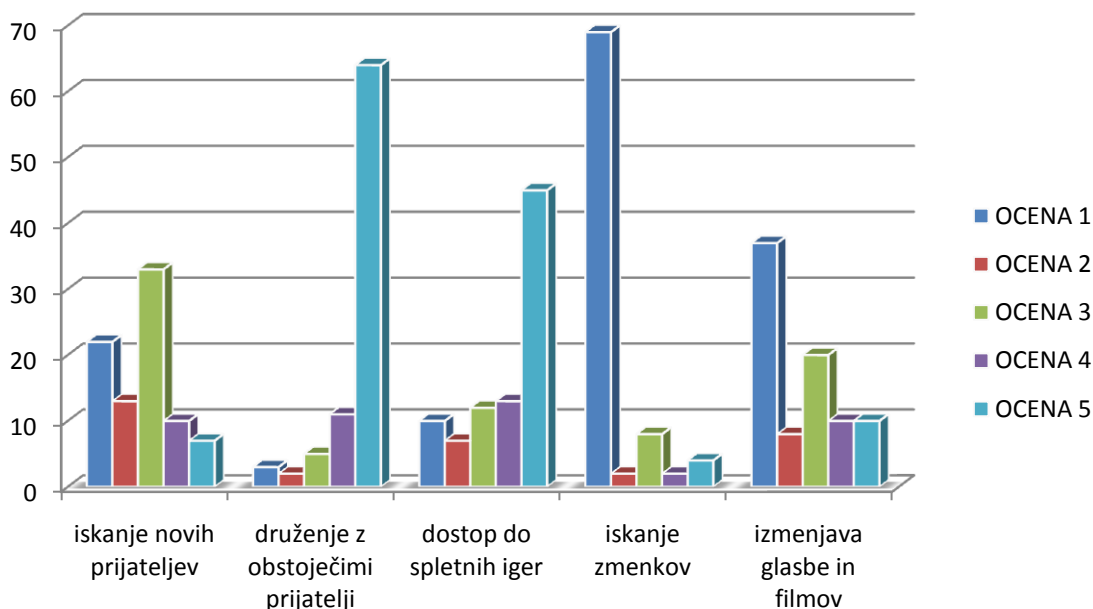
6. Obkroži ustrezno število od 1 do 5 pri posamezni storitvi socialnega omrežja, glede na to, koliko jo uporabljaš.

(1 = nič 2 = zelo malo .... 5 = največ).

6. razred

MOŽNI ODGOVORI/OCENA	OCENA 1	OCENA 2	OCENA 3	OCENA 4	OCENA 5
iskanje novih prijateljev	22	13	33	10	7
druženje z obstoječimi prijatelji	3	2	5	11	64
dostop do spletnih iger	10	7	12	13	45
iskanje zmenkov	69	2	8	2	4
izmenjava glasbe in filmov	37	8	20	10	10

Tabela št 6.1 prikazuje uporabo določenih storitev SSO med učenci 6. razredov.

Graf št 6.1 prikazuje uporabo določenih storitev SSO med učenci 6. razredov.

Predvidevala sva, da bodo učenci 6. razredov največ uporabljali storitev »dostop do spletnih iger«, najslabše pa iskanje zmenkov.

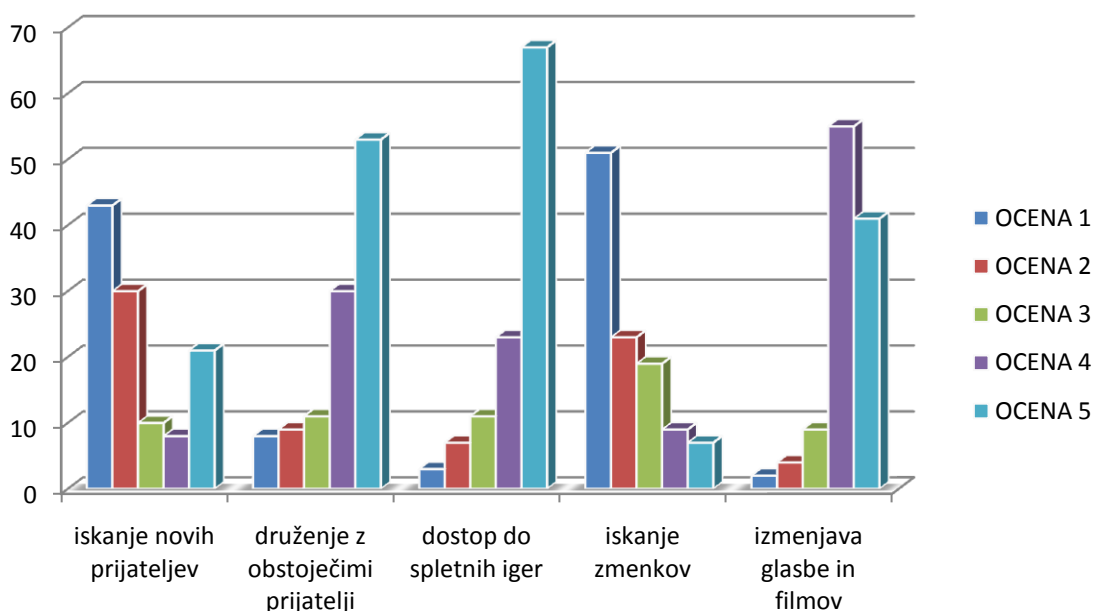
REZULTATI:

Učenci 6. razredov največ uporabljajo spletna socialna omrežja za ***druženje z obstoječimi prijatelji*** in nekoliko manj za ***dostop do spletnih iger***.

7. razred

MOŽNI ODGOVORI/OCENA	OCENA 1	OCENA 2	OCENA 3	OCENA 4	OCENA 5
iskanje novih prijateljev	43	30	10	8	21
druženje z obstoječimi prijatelji	8	9	11	30	53
dostop do spletnih iger	3	7	11	23	67
iskanje zmenkov	51	23	19	9	7
izmenjava glasbe in filmov	2	4	9	55	41

Tabela št. 6.2 prikazuje uporabo določenih storitev SSO med učenci 7. razredov.

Graf št. 6.2 prikazuje uporabo določenih storitev SSO med učenci 7. razredov.

Predvidevala sva, da bodo učenci 7. razredov največ uporabljali storitev »druženje z obstoječimi prijatelji«, najslabše pa iskanje zmenkov.

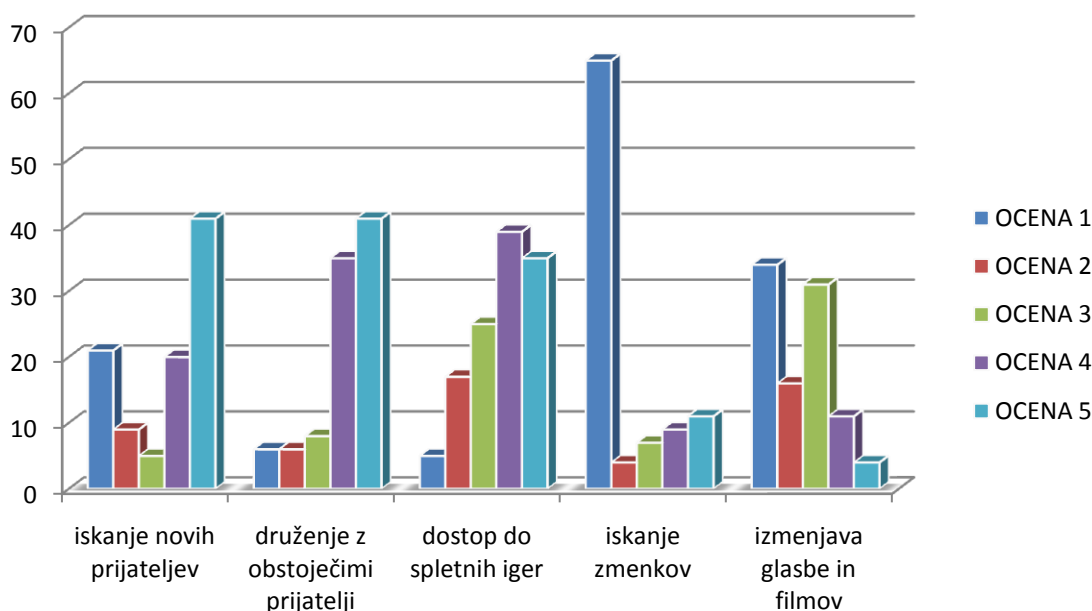
REZULTATI:

Pri učencih 7. razredov je situacija ravno obratna kot pri 6. razredih. Storitve spletnih socialnih omrežij največ uporabljajo za *dostop do spletnih iger* in nekoliko manj za *druženje z obstoječimi prijatelji*, veliko pa tudi za *izmenjavo glasbe in filmov*.

8. razred

MOŽNI ODGOVORI/OCENA	OCENA 1	OCENA 2	OCENA 3	OCENA 4	OCENA 5
iskanje novih prijateljev	21	9	5	20	41
druženje z obstoječimi prijatelji	6	6	8	35	41
dostop do spletnih iger	5	17	25	39	35
iskanje zmenkov	65	4	7	9	11
izmenjava glasbe in filmov	34	16	31	11	4

Tabela št. 6.3 prikazuje uporabo določenih storitev SSO med učenci 8. razredov.

Graf št. 6.3 prikazuje uporabo določenih storitev SSO med učenci 8. razredov.

Predvidevala sva, da bodo učenci 8. razredov največ uporabljali storitev »druženje z obstoječimi prijatelji«.

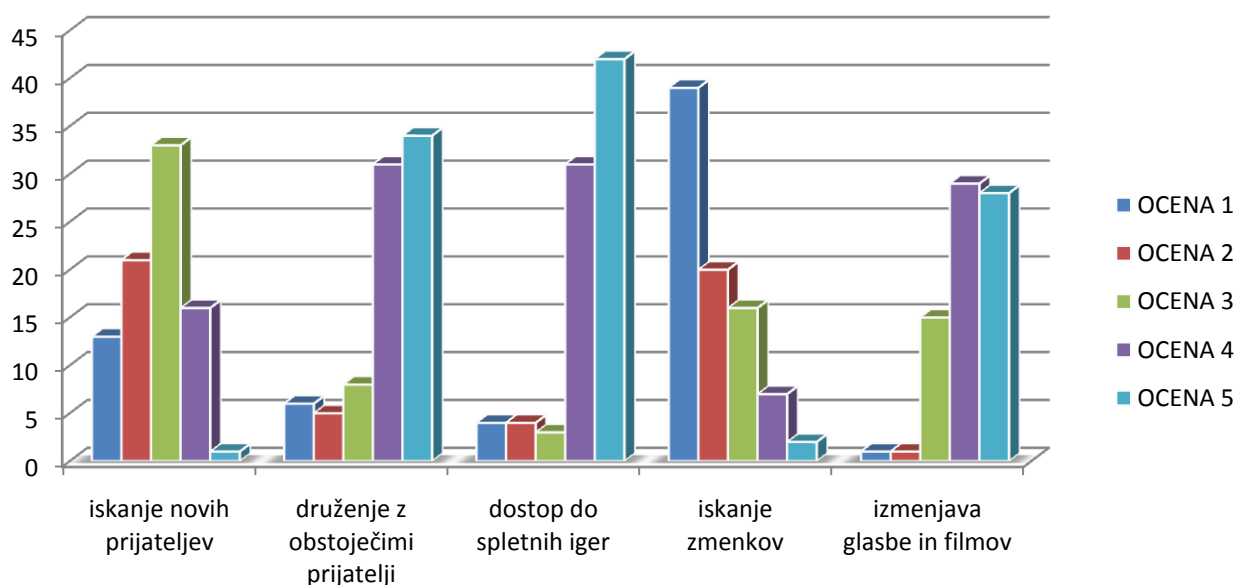
REZULTATI:

Pri učencih 8. razredov enak odstotek predstavljata uporaba storitev *druženje z obstoječimi prijatelji* in *iskanje novih prijateljev*, visok delež pa predstavlja tudi storitev *dostop do spletnih iger*.

9. razred

MOŽNI ODGOVORI	OCENA 1	OCENA 2	OCENA 3	OCENA 4	OCENA 5
iskanje novih prijateljev	13	21	33	16	1
druženje z obstoječimi prijatelji	6	5	8	31	34
dostop do spletnih iger	4	4	3	31	42
iskanje zmenkov	39	20	16	7	2
izmenjava glasbe in filmov	1	1	15	29	28

Tabela št. 6.4 prikazuje uporabo določenih storitev SSO med učenci 9. razredov.

Graf št. 6.4 prikazuje uporabo določenih storitev SSO med učenci 9. razredov.

Predvidevala sva, da učenci 9. razredov največ uporabljajo storitev »iskanje novih prijateljev«.

REZULTATI

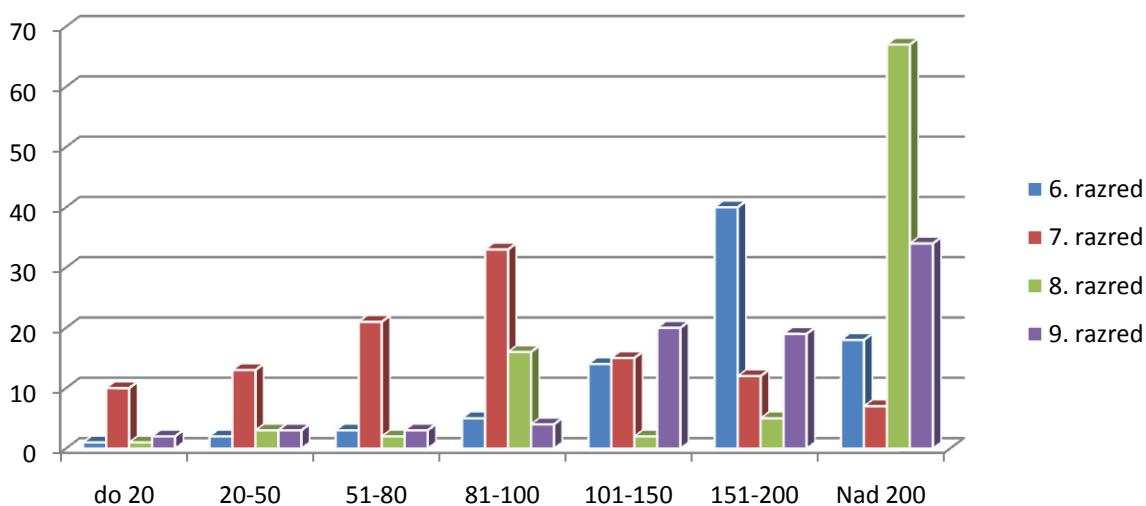
Najina pričakovanja so bila popolnoma nasprotna rezultatom. Devetošolci največ uporabljajo storitev *dostop do spletnih iger*, nekoliko manj pa *druženje z obstoječimi prijatelji* in *izmenjava glasbe in filmov*.

Hipotezo sva, gledano v celoti, ovrgla.

7. Koliko oseb si potrdil za prijatelje v socialnem omrežju?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
do 20	1	10	1	2	14
20-50	2	13	3	3	21
51-80	3	21	2	3	29
81-100	5	33	16	4	58
101-150	14	15	2	20	51
151-200	40	12	5	19	76
Nad 200	18	7	67	34	126

Tabela št. 7 prikazuje število učenčevih sprejetih prijateljev na spletnem socialnem omrežju.

Graf št. 7 prikazuje število učenčevih sprejetih prijateljev na spletnem socialnem omrežju.

Predvidevala sva, da bodo imeli učenci višjih razredov na spletnem socialnem omrežju več prijateljev kot učenci nižjih razredov in da se bo ta številka gibala v povprečju 51 in 80.

REZULTATI

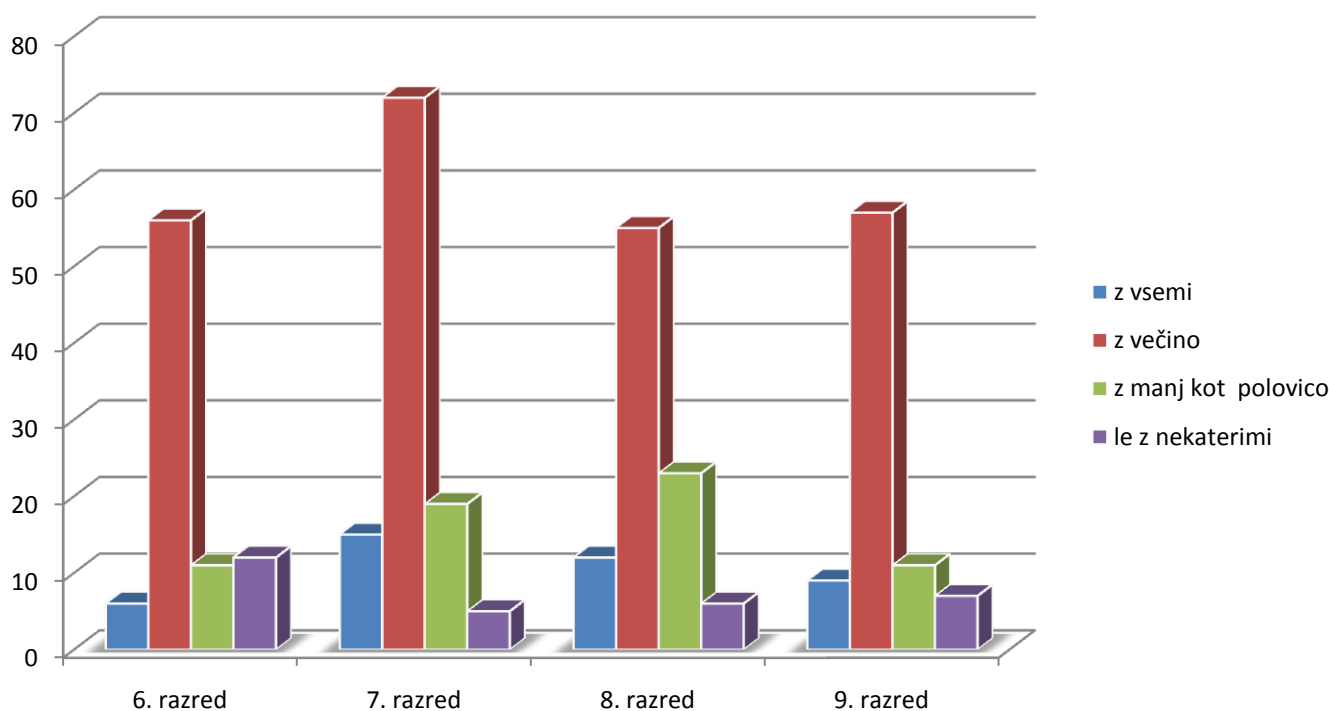
Učenci imajo na spletnem socialnem omrežju različno veliko prijateljev. Zanimivo je, da imajo učenci osmega razreda v povprečju več virtualnih prijateljev kot učenci devetega razreda. Če so anketiranci odgovarjali iskreno, je zanimiv podatek, da ima večina nad 200 virtualnih prijateljev, kar močno presega Dunbarjevo število, omenjeno v teoretičnem delu naloge.

Hipotezo sva ovrgla.

8. S koliko od teh prijateljev si se že srečal v živo?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
z vsemi	6	15	12	9	42
z večino	56	72	55	57	240
z manj kot polovico	11	19	23	11	64
le z nekaterimi	12	5	6	7	30

Tabela št. 8 prikazuje, koliko virtualnih prijateljev so učenci že srečali v živo.

Graf št. 8 prikazuje, koliko virtualnih prijateljev so učenci že srečali v živo.

Predvidevala sva, da se bodo učenci poznali z večino svojih virtualnih prijateljev.

REZULTATI

Anketa je pokazala, da se največ anketiranih učencev iz vseh razredov pozna z večino svojih virtualnih prijateljev, kar nekaj pa je takih, ki se jih je srečala z manj kot polovico teh prijateljev.

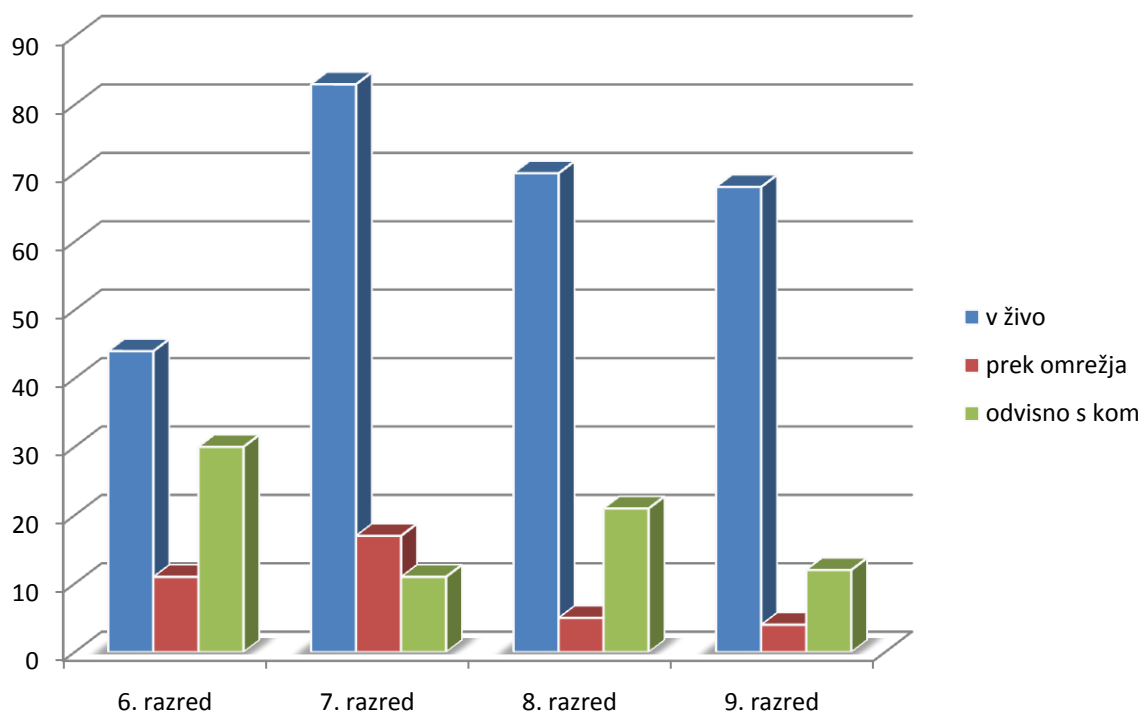
Hipotezo sva potrdila.

9. Kako se najraje družiš s svojimi prijatelji?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
v živo	44	83	70	68	265
prek omrežja	11	17	5	4	37
odvisno s kom	30	11	21	12	74

Tabela št. 9 prikazuje, kako se učenci najraje družijo s prijatelji.

Graf št. 9 prikazuje, kako se učenci najraje družijo s prijatelji.

Predvidevala sva, da se učenci s prijatelji raje družijo v živo kot preko omrežja.

REZULTATI

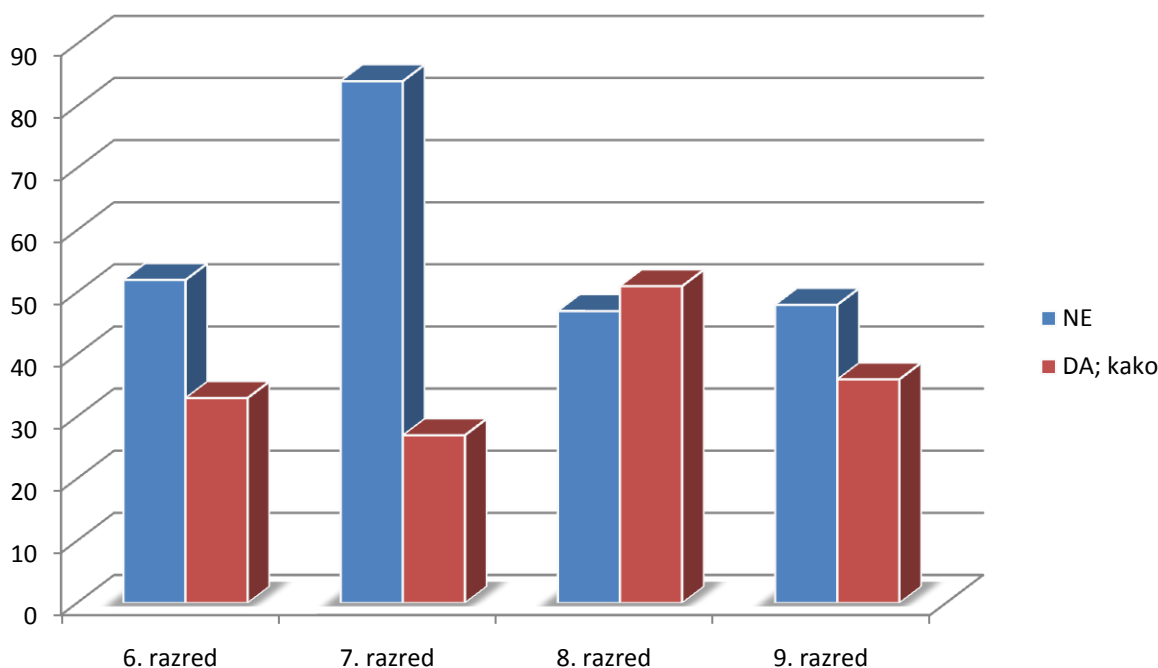
Na srečo se učenci še vedno najraje družijo **v živo**, toda tudi število odgovorov **odvisno s kom** ni bilo zanemarljivo, sploh v šestih razredih.

Hipotezo sva kljub slednjemu potrdila.

10. Ali ti socialno omrežje kakorkoli pomaga pri učenju oziroma izobraževanju?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
NE	52	84	47	48	231
DA; kako	33	27	51	36	147

Tabela št. 10 prikazuje, ali spletno socialno omrežje pomaga učencem pri učenju oz. izobraževanju.

Graf št. 10 prikazuje, ali spletno socialno omrežje pomaga učencem pri učenju oz. izobraževanju.

Predvidevala sva, da spletno socialno omrežje učencem ne pomaga kaj dosti pri učenju oziroma izobraževanju.

REZULTATI

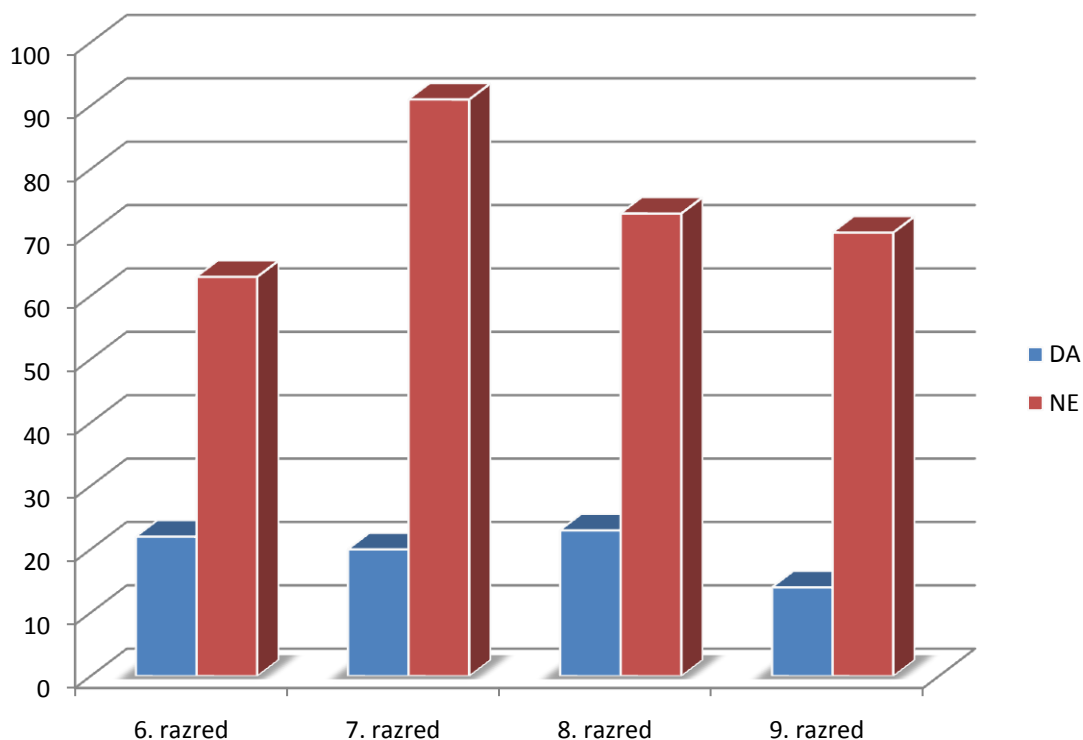
Zanimivo je, da kar veliko učencev trdi, da jim spletno socialno omrežje pomaga pri izobraževanju. Kot razlago so napisali, da si preko spletnega socialnega omrežja izmenjujejo informacije o domačih nalogah, razložijo kakšno stvar (račun, problem), ki je ne razumejo, ali pa si pošljejo optično odčitane zvezke.

Hipotezo sva z veseljem ovrгла.

11. Ali meniš, da se zaradi uporabe socialnega omrežja manj učiš?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
DA	22	20	23	14	79
NE	63	91	73	70	297

Tabela št. 11 prikazuje, ali se učenci zaradi uporabe spletnega socialnega omrežja kaj manj učijo.

Graf št. 11 prikazuje, ali se učenci zaradi uporabe spletnega socialnega omrežja kaj manj učijo.

Predvidevala sva, da se učenci zaradi uporabe spletnega socialnega omrežja nič manj ne učijo.

REZULTATI

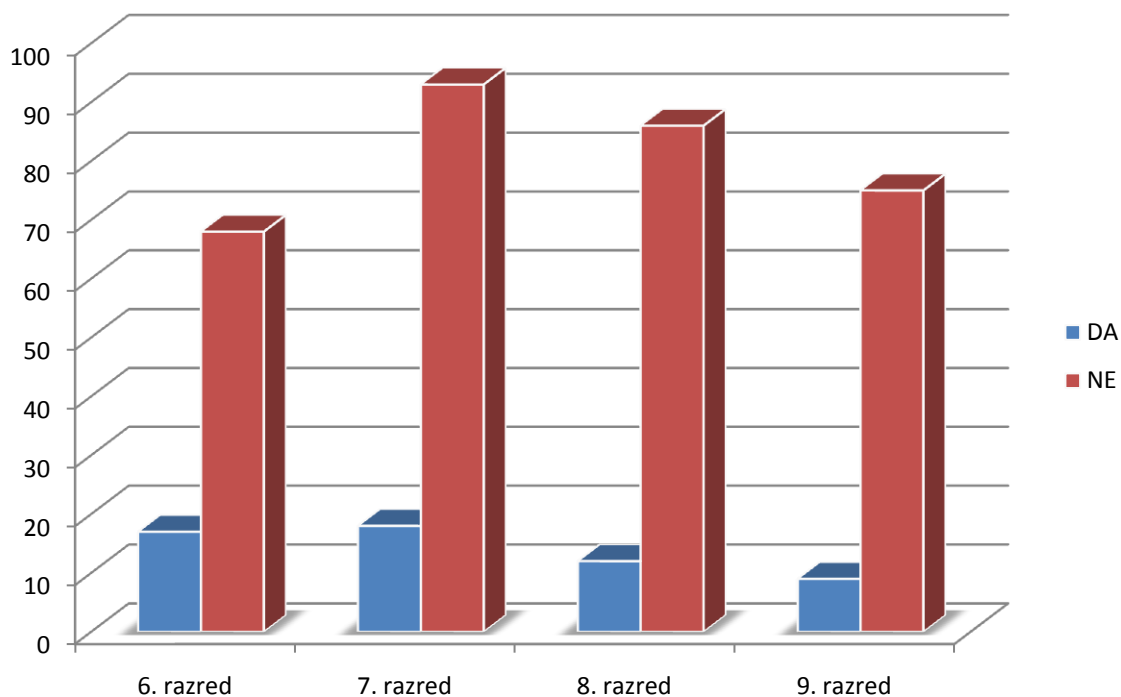
Učenci so v večini napisali, da se zaradi uporabe spletnega socialnega omrežja ne učijo kaj dosti manj. Vendar delež učencev, ki so obkrožili, da se učijo manj, tudi ni tako majhen. Zanimivo pa je tudi to, da je v devetem razredu najmanjši delež učencev, ki se zaradi uporabe spletnega socialnega omrežja manj uči.

Hipotezo sva potrdila.

12. Ali meniš, da se zaradi uporabe socialnega omrežja manj giblješ oz. rekreiraš?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
DA	17	18	12	9	56
NE	68	93	86	75	322

Tabela št. 12 prikazuje, ali so učenci zaradi uporabe spletnega socialnega omrežja manj telesno aktivni.

Graf št. 12 prikazuje, ali so učenci zaradi uporabe spletnega socialnega omrežja manj telesno aktivni..

Predvidevala sva, da vključenost v spletna socialna omrežja ne vpliva veliko na njihovo gibanje.

REZULTATI

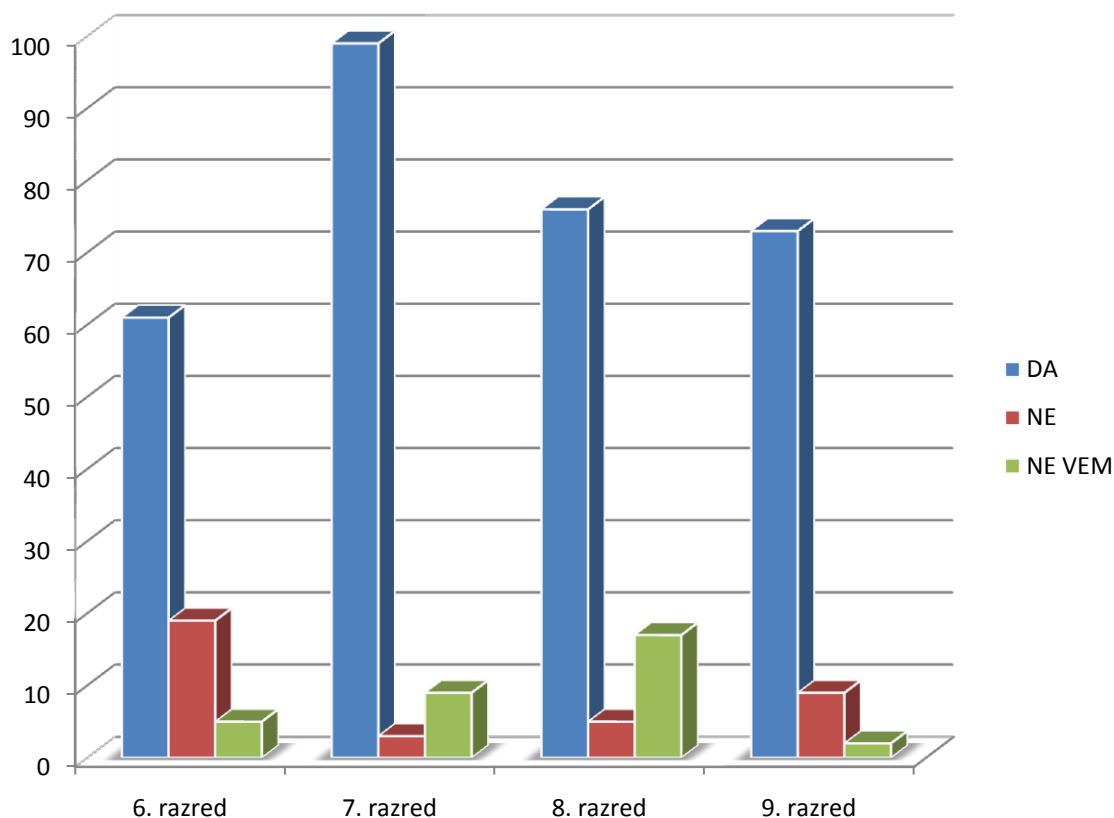
Večina anketirancev meni, da se zaradi prisotnosti v spletnih socialnih omrežjih ne giblje manj kot prej. Seveda pa se je potrebno vprašati, ali vsak posameznik sploh ve, koliko bi se sicer gibal (ali bolje igral na dvorišču...), če ne bi preživel toliko časa za računalnikom, ne misleč pri tem edino na spletna socialna omrežja.

Hipotezo sva potrdila

13. Ali misliš, da imaš na socialnem omrežju dovolj zasebnosti?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
DA	61	99	76	73	309
NE	19	3	5	9	36
NE VEM	5	9	17	2	33

Tabela št. 13 prikazuje, kaj menijo učenci o zasebnosti v okviru SSO.

Graf št. 13 prikazuje, kaj menijo učenci o zasebnosti v okviru SSO.

Predvidevala sva, da učenci menijo, da imajo na spletnem socialnem omrežju dovolj zasebnosti.

REZULTATI

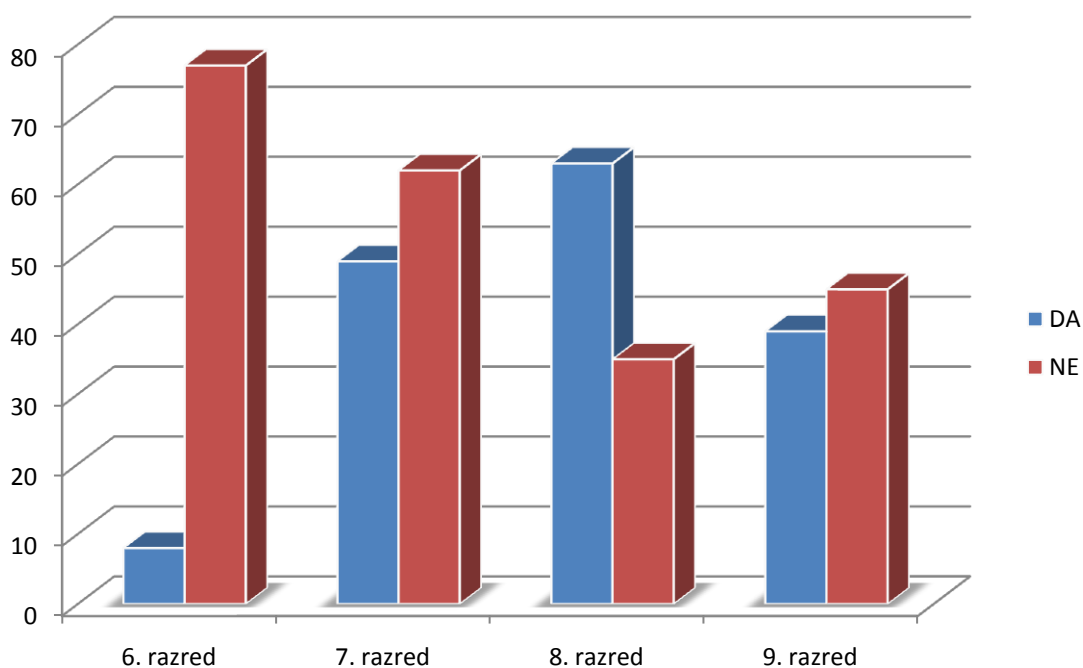
V veliki večini so učenci obkrožili, da imajo na spletnem socialnem omrežju *dovolj zasebnosti*. Vendar meniva, da bi bil poleg *ne* edini pravi odgovor *ne vem*, saj sva prepričana, da učenci ne poznajo vseh »slabih« stvari, ki jih poleg dobrih spletna socialna omrežja prinašajo.

Hipotezo sva potrdila.

14. Ali meniš, da si prav zaradi uporabe socialnih omrežij bolj spreten z računalnikom?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
DA	8	49	63	39	159
NE	77	62	35	45	219

Tabela št. 14 prikazuje, koliko učencev misli, da so z računalnikom spretnješi ravno zaradi uporabe spletnega socialnega omrežja.

Graf št. 14 prikazuje, koliko učencev misli, da so z računalnikom spretnješi ravno zaradi uporabe spletnega socialnega omrežja.

Predvidevala sva, da učenci ravno zaradi uporabe spletnega socialnega omrežja niso kaj dosti spretnješi z računalnikom.

REZULTATI

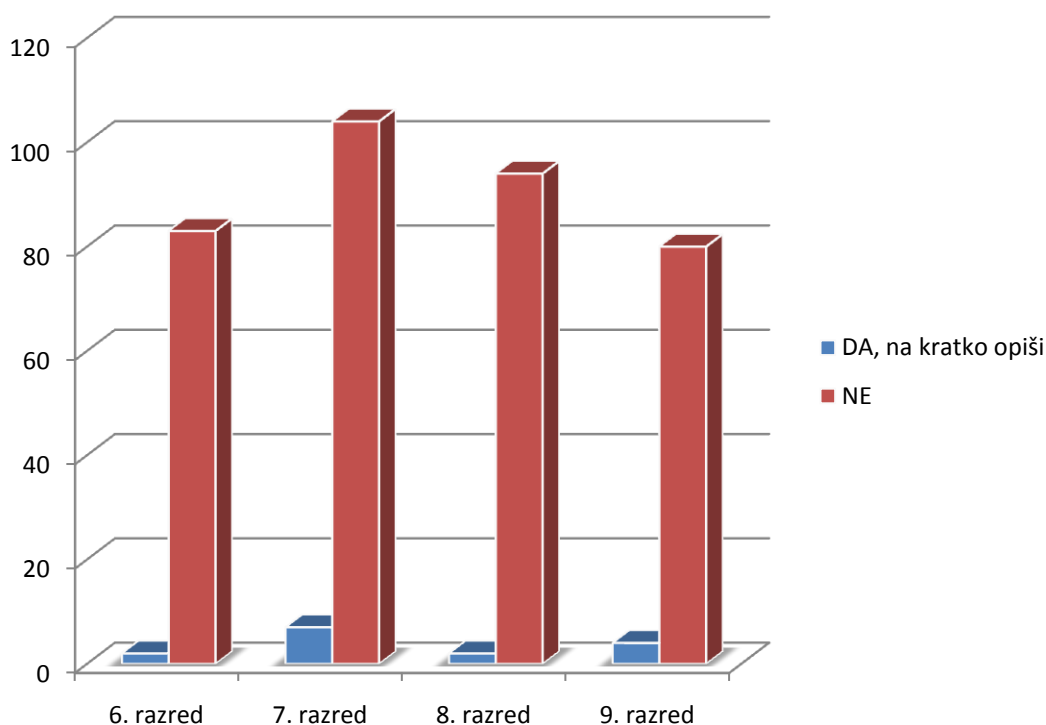
V šestem razredu je, kot sva predvidevala, večina učencev obkrožila odgovor *ne*. V sedmem razredu je odgovor *da* obkrožilo že kar dosti večje število učencev, v osmem pa kar občutno več kot *ne*, v devetem razredu pa je bilo število obeh odgovorov približno enako.

Hipotezo sva vseeno potrdila

15. Ali imaš mogoče kakšno slabo izkušnjo z uporabo spletnega socialnega omrežja?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
DA, na kratko opiši	2	7	2	80	91
NE	83	104	94	4	285

Tabela št. 15 prikazuje, ali imajo učenci z uporabo spletnega socialnega omrežja kakšno slabo izkušnjo.

Graf št. 15 prikazuje, ali imajo učenci z uporabo spletnega socialnega omrežja kakšno slabo izkušnjo.

Predvidevala sva, da učenci z uporabo spletnega socialnega omrežja nimajo slabih izkušenj.

REZULTATI

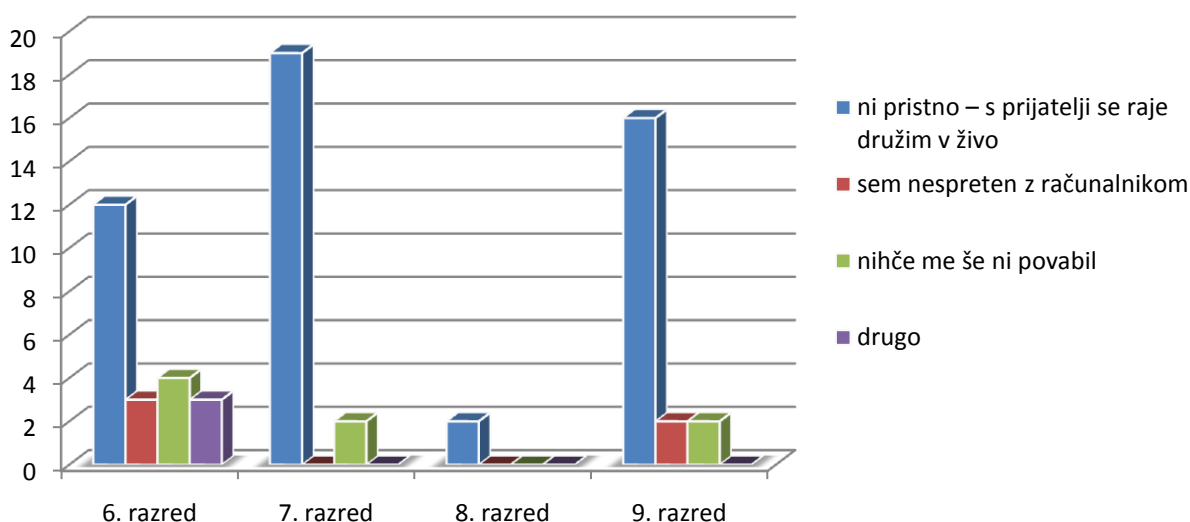
Učenci iz vseh anketiranih razredov so v večini obkroževali, da z uporabo spletnega socialnega omrežja nimajo slabih izkušenj. Največji delež učencev, ki je obkrožil, da ima z uporabo omrežja slabo izkušnjo, je bil v sedmem razredu. Vendar so učenci, ki so obkrožili ta odgovor, črto za razlago pustili praviloma prazno. Tako ne moreva pravzaprav soditi o njihovim slabih izkušnjah..

Hipotezo sva kljub temu potrdila.

16. Kateri je glavni vzrok, da nisi uporabnik socialnega omrežja?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
ni pristno – s prijatelji se raje družim v živo	12	19	2	16	49
sem nespreten z računalnikom	3	0	0	2	5
nihče me še ni povabil	4	2	0	2	8
drugo	3	0	0	0	3

Tabela št. 16 prikazuje glavne vzroke učencev, da niso uporabniki spletnega socialnega omrežja.

Graf št. 16 prikazuje glavne vzroke učencev, da niso uporabniki spletnega socialnega omrežja.

Predvidevala sva, da je glavni vzrok, da druženje preko spletnega socialnega omrežja ni pristno in da se učenci raje družijo v živo.

REZULTATI

Delež anketiranih učencev, ki niso uporabniki spletnega socialnega omrežja, in ki so torej odgovarjali na to vprašanje, je po pričakovanjih sorazmerno majhen. Največ učencev je obkrožilo odgovor, da druženje ni pristno in da se raje družijo v živo. Nekaj učencev, sploh iz šestega razreda, pa je obkrožilo, da jih nihče še ni povabil. Ta in razlog, da bi učenec naj bil nespreten z računalnikom, pa je imel v devetem razredu enako število odgovorov.

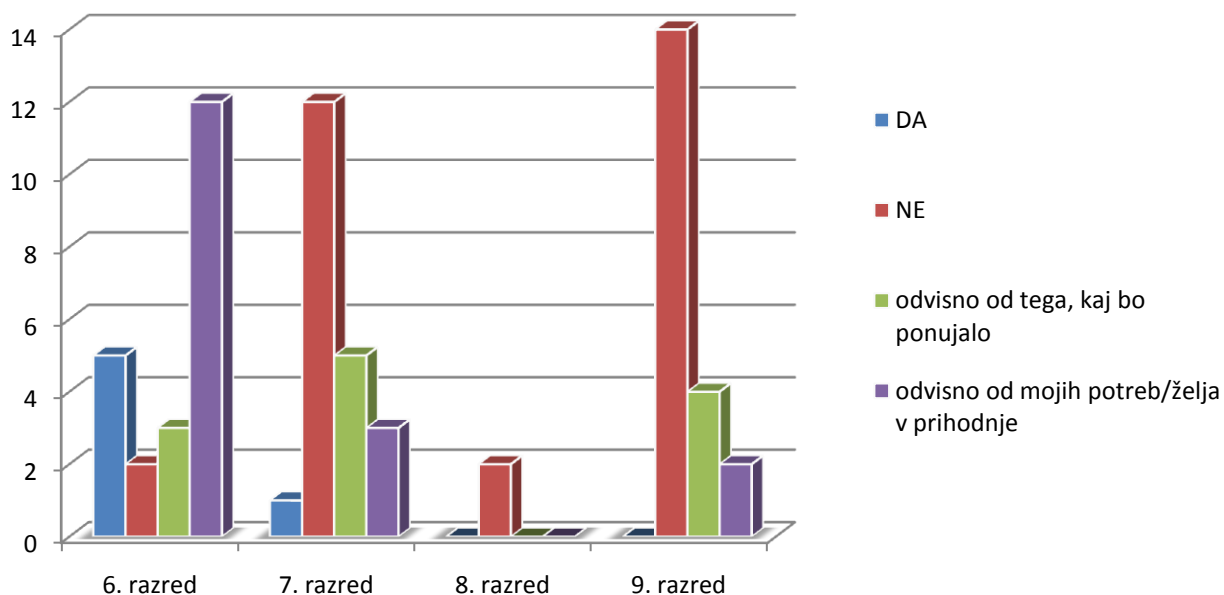
Hipotezo sva potrdila.

17. Ali v prihodnje nameravaš postati uporabnik socialnega omrežja?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
DA	5	1	0	0	6
NE	2	12	2	14	30
odvisno od tega, kaj bo ponujalo	3	5	0	4	12
odvisno od mojih potreb/želja v prihodnje	12	3	0	2	17

Tabela št. 17 prikazuje, ali učenci v prihodnosti nameravajo postati uporabniki spletnega socialnega omrežja.

Graf št. 17 prikazuje, ali učenci v prihodnosti nameravajo postati uporabniki spletnega socialnega omrežja.

Predvidevala sva, da je njihova namera o vključitvi v omrežje odvisna od njihovih potreb oz. želja.

REZULTATI

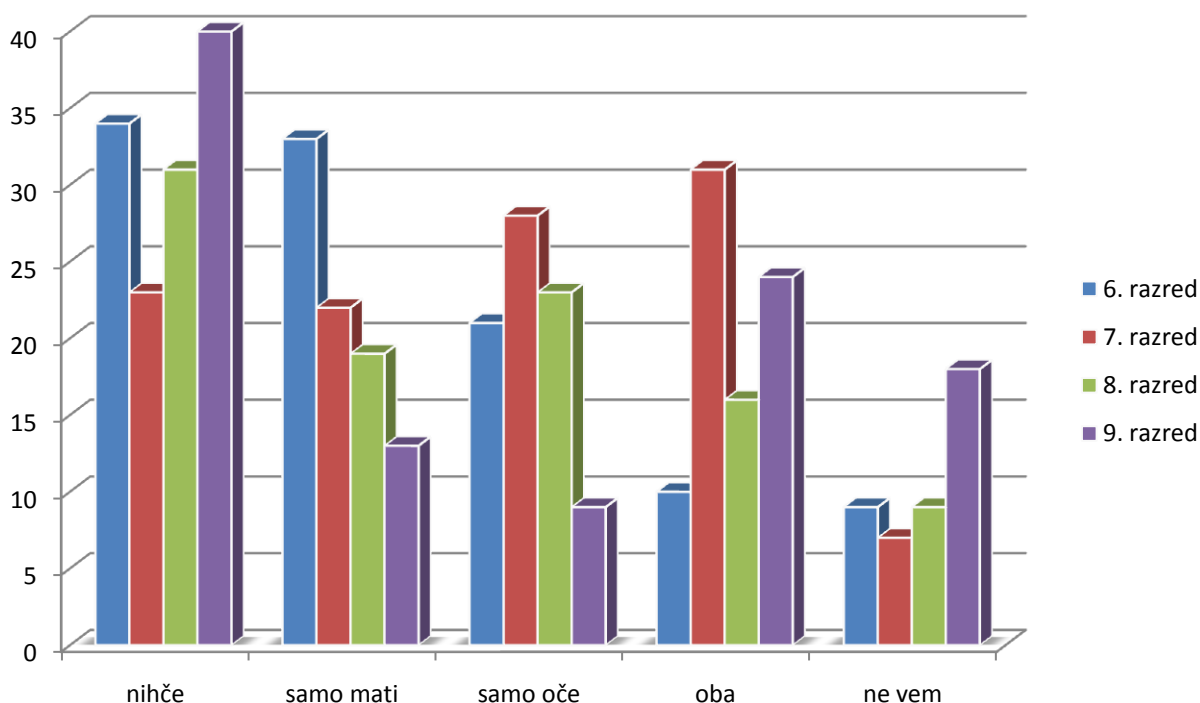
Zanimivo je, da je največ učencev obkrožilo *ne*, razen v šestem razredu, kjer jih je največ obkrožilo *odvisno od mojih potreb/želja*. V osmem razredu sta bila le dva »neuporabnika« spletnega socialnega omrežja in oba ne nameravata postati uporabnika spletnega socialnega omrežja.

Hipotezo sva ovrgla.

18. Ali je tudi kateri od tvojih staršev uporabnik katerega od spletnih socialnih omrežij?

Možni odgovori	Število odgovorov po razredih in skupaj				
	6. razred	7. razred	8. razred	9. razred	SKUPAJ
nihče	34	23	31	40	128
samo mati	33	22	19	13	87
samo oče	21	28	23	9	81
oba	10	31	16	24	81
ne vem	9	7	9	18	43

Tabela št. 18 prikazuje, ali so učenčevi starši uporabniki spletnega socialnega omrežja.

Graf št. 18 prikazuje, ali so učenčevi starši uporabniki spletnega socialnega omrežja.

Predvidevala sva, da učenčevi starši v večini niso uporabniki spletnega socialnega omrežja.

REZULTATI

Starosti staršev so različne, kar po najinem mnenju vpliva tudi na samo računalniško pismenost in s tem posledično na uporabo spletnega socialnega omrežja. Zanimivo je, da je delež uporabnikov med starši kar velik, čeprav je število pri odgovoru *nihče* največji.

Hipotezo sva ovrgla.

3.2.2 SPLOŠNE UGOTOVITVE ANKETE

Glede na hipoteze, ki sva si jih postavila in so predstavljene v poglavju 1.2, lahko na kratko strneva najine ugotovitve iz poglavja 3.2.1.

- Učenci vseh anketiranih razredov so dejansko v veliki meri vključeni v spletna socialna omrežja. Namreč, le 14% anketiranih ni vpisanih v vsaj eno spletno socialno omrežje. Za glavni razlog navajajo nepristne odnose med prijatelji v okviru tovrstnih omrežij (75,4%). Zanimivo je dejstvo, da je največji delež tistih, ki niso vključeni, med devetošolci (19,2%). Na drugi strani je največ uporabnikov spletnih socialnih omrežij med osmošolci (98%).
- Učenci preživijo na spletnih socialnih omrežjih veliko časa. Največji delež anketiranih učencev vseh razredov je na spletnem socialnem omrežju med pol ure in eno uro dnevno (42,4%). Sicer dlje časa na omrežjih preživijo osmošolci in devetošolci, več kot tri ure pa je dnevno povprečje 19 učencev oziroma 4,9% vseh anketiranih.
- Učenci v povprečju največ uporabljajo spletna socialna omrežja za druženje s prijatelji (34,4% vseh anketirancev). Sicer pa se od razreda do razreda uporaba razlikuje. Šestošolci največ uporabljajo spletna socialna omrežja za druženje z obstoječimi prijatelji in nekoliko manj za dostop do spletnih iger. Pri sedmošolcih je situacija ravno obratna. Storitve spletnih socialnih omrežij največ uporabljajo za dostop do spletnih iger in nekoliko manj za druženje z obstoječimi prijatelji, veliko pa tudi za izmenjavo glasbe in filmov. Pri učencih 8. razredov enak odstotek predstavljata uporaba storitev druženje z obstoječimi prijatelji in iskanje novih prijateljev, visok delež pa predstavlja tudi storitev dostop do spletnih iger. Devetošolci presenetljivo največ uporabljajo storitev dostop do spletnih iger, nekoliko manj pa druženje z obstoječimi prijatelji in izmenjava glasbe in filmov.
- Glede na vprašanje o zasebnosti na spletnih socialnih omrežjih lahko sklepava, da se učenci ne zavedajo pasti in nevarnosti te storitve. Namreč, kar 81,7% anketirancev je mnenja, da imajo dovolj zasebnosti in samo 9,5% tistih, ki je nimajo. Meniva, da bi procent tistih, ki so odgovorili z *ne vem* moral biti višji, saj učenci (tako kot tudi ostali uporabniki) ne poznajo vseh pasti in nevarnosti oz. zakulisja, kaj se z njihovimi osebnimi podatki vse dogaja. Zadnje čase namreč prihaja celo do prodaje podatkov o uporabnikih omrežij. Zato bi veljalo varnosti pri uporabi spletnih socialnih omrežij in nasploh interneta dati še večjo težo. Temu namenjava eno od naslednjih poglavij.
- Z veseljem ugotavljava, da so učencem spletna socialna omrežja vendarle kolikor toliko v podporo pri učenju oz. šolskemu vsakdanu. Namreč, 38,9 % jih je odgovorilo, da si s pomočjo spletnih socialnih omrežij predvsem izmenjujejo informacije o domačih nalogah. Prav tako učenci trdijo, da se zaradi spletnih socialnih omrežij niti ne učijo manj (slabih 79%) niti manj gibajo (85,2%).

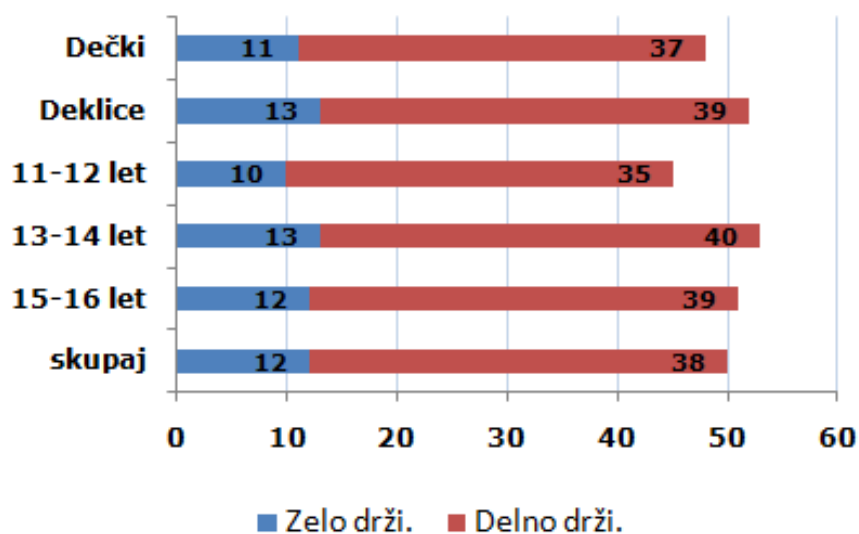
4 RAZISKAVI POVEZANI S SPLETNIMI SOCIALNIMI OMREŽJI

V tem poglavju sva povzela dve raziskavi, ki se posredno dotikata najine teme raziskovalne naloge. Našla sva jih na spletni strani RIS – raba interneta v Sloveniji, Fakultete za družbene vede Ljubljana.

Raziskavi prikazujeta način izražanja lastnega jaza pri mladostnikih preko spletnih socialnih omrežjih in vključenost ter aktivnosti prebivalcev Republike Slovenije v spletnih skupnostih s poudarkom na spletnih socialnih omrežjih.

4.1 ONLINE IZRAŽANJE LASTNEGA JAZA PRI MLADOSTNIKI

Skoraj polovica evropskih otrok, starih od 11 do 16 let, se strinja, da lažje izražajo svoji pravi jaz na internetu kot pa, ko se z ljudmi srečujejo v živo, kaže novo poročilo projekta EU Kids Online.

Vir: EU Kids Online, Risky Communication Online

Slika 1 v procentih prikazuje, ali mladostniki lažje izražajo svoj pravi jaz na internetu, ali ko se srečujejo z ljudmi v živo.

Da omenjena trditev zelo drži, je dejalo 12% anketiranih, da le-ta delno drži, pa je dejalo 37% najstnikov. Za tiste mlade, ki so rekli, da zelo drži, da lažje izražajo svoj pravi jaz na internetu, je tudi bolj verjetno, da imajo v resničnem življenju težave s prijateljstvi, torej jim internet verjetno nudi sredstvo za pobeg ali kompenzacijo.

Za te mlade velja tudi, da na internetu pogosteje tvegajo, npr. pošiljajo osebne podatke ljudem, ki jih niso srečali v živo, ali pa se pretvarjajo, da so nekdo drug. Raziskovalci sicer pojasnjujejo, da je eksperimentiranje z identiteto del adolescence, zato je možno, da ti najstniki zgolj uživajo v prednostih online komunikacije, saj se je o nekaterih rečeh lažje pogovarjati prek interneta.

Vendar za otroke, ki pravijo, da zelo drži, da lažje izražajo svoj pravi jaz online, ali za tiste, ki imajo online težave s svojimi sovrstniki, je zelo pomembno, da se z njimi pogovori o tem, kako in zakaj komunicirati online, da se zagotovijo varnejše prakse.

Rezultati raziskave so še pokazali, da se skoraj polovica anketiranih mladih (45%) na internetu pogovarja o drugih rečeh kot pa, ko se pogovarjajo z ljudmi v živo, tretjina (32%) pa se jih pogovarja o osebnih zadevah, o katerih se v živo ne. To pomeni, da je za najstnike komuniciranje preko interneta pogosto manj neprijetno kot pa komuniciranje v živo.

Doc. dr. Bojana Lobe, vodja EU Kids Online v Sloveniji, pravi: »Te ugotovitve so povsem v skladu z spoznanji, ki že nekaj časa krožijo v krogu raziskovalcev interneta. Tako kot odrasli, tudi otroci in mladi lažje odvržejo nelagodje in zadržke ter se podajo v odkrito komunikacijo.«

»To, kot vse ostale reči na internetu, ima svoje slabe in dobre lastnosti. Ena dobrih je gotovo ta, da jim to omogoča nadzorovati samopodobo, ki je morda za odtenek bolj pozitivna, kot bi sicer bila. Vemo, da imajo ravno mladi pogosto probleme s samopodobo,« dodaja.

4.2 SPLETNE SKUPNOSTI 2010

Projekt **RIS** je opravil raziskavo o vključenosti in aktivnostih prebivalcev Republike Slovenije v **spletnih skupnostih**, ki temelji na telefonski anketi, izvedeni v decembru 2009 na reprezentativnem vzorcu prebivalcev Slovenije (n=1209), starih od 10 do 75 let. V zadnjem času, ki ga avtorji označujejo kot obdobje spleta 2.0, uporabniško generirani vsebin in družbenih medijev, so **spletne skupnosti doživele dodatni vzpon** in dokončno prodrle iz prostora subkulturnega udejstvovanja v množično obliko povezovanja ljudi na svetovnem spletu.

Omenjeni proces je v tem desetletju moč zaznati **tudi v slovenskem prostoru**, kar v ospredje postavlja vrsto vprašanj na to temo in posledično potrebo po družboslovni analizi udejstvovanja slovenskih uporabnikov interneta v spletnih skupnostih. RIS poročilo "Spletne skupnosti 2010" predstavlja **prvi celovit pregled** nad vključenostjo in aktivnostmi slovenskih rednih uporabnikov interneta v različne oblike spletnih skupnosti, ki jih je mogoče dandanes

zaslediti na svetovnem spletu, vključujoč *spletna socialna omrežja* (npr. Facebook, Myspace, Twitter), *spletne forume*, *video in foto skupnosti* (npr. Youtube, Flickr), *bloge*, *klepetalnice*, *multi-player igre* in *virtualne svetove* (npr. SecondLife).

Hkrati poročilo razkriva na kakšen način so internet, svetovni splet in spletne skupnosti vključeni v **vsakdanje življenje prebivalcev Slovenije** z vidika spoznavanja in navezovanja osebnih vezi na svetovnem spletu, s posebnim poudarkom na analizi prehoda omenjenih vezi iz spletnega prostora v "realno" okolje. V tem pogledu poročilo predstavlja tudi položaj **Slovenije** v primerjavi z **ZDA, Veliko Britanijo in drugimi evropskimi državami**, del analiz pa je posvečen tudi podrobni socio-demografski strukturiranosti udejstvovanja slovenskih uporabnikov interneta v spletnih skupnostih.

	POZNAVANJE IN POGOSTOST OBISKOVANJA...								
	Ne poznam	Nisem še obiskal/a	Ze obiskal/a	Občasno	Mesečno	Tedensko	Dnevno	Skupaj	
	%	%	%	%	%	%	%	N	%
Spletnih forumov	9.3	30.1	6.5	24.7	7.2	12.0	10.1	434	100
Spletnih dnevnikov (blogov)	9.9	38.9	7.5	20.5	5.4	10.9	7.1	434	100
Spletnih socialnih omrežij	5.1	36.3	3.9	10.5	4.0	13.2	26.9	434	100
Video in foto skupnosti	7.3	22.1	2.9	22.4	3.7	19.2	22.2	434	100
Multiplayer iger	18.0	53.4	5.2	8.7	2.9	6.5	5.2	434	100
Klepetalnic	10.2	54.7	9.2	13.2	1.7	6.5	4.5	434	100
Virtualnih svetov	34.6	55.0	5.1	2.5	1.4	0.9	0.5	434	100
Servisov za spoznavanje	14.5	71.1	7.5	4.1	1.3	1.3	0.2	433	100

* Spletne skupnosti v tabeli so razurščene glede na mesečni obisk (najvišje so torej skupnosti, ki jih mesečno obiskuje največji, najnižje pa skupnosti, ki jih mesečno obiskuje najmanjši delež uprashañih).
Vir: RIS

Slika 2 prikazuje poznavanje in pogostost obiskovanja spletnih skupnosti med rednimi uporabniki interneta.

Ključne ugotovitve:

- **Rednih uporabnikov interneta** (uporabljali internet v zadnjih 3 mesecih) je v populaciji 10-75 let v Sloveniji **74%** oz. 1,249,000 oseb.
- Redni uporabniki interneta vsaj mesečno **najpogosteje obiskujejo video in foto skupnosti** (45% rednih uporabnikov interneta oz. skoraj 565,000 prebivalcev RS) ter

spletna socialna omrežja (44% oz. 552,000 prebivalcev RS), sledijo *spletni forumi* (29% oz. 367,000 prebivalcev RS) in *blogi* (23% oz. 231,000 prebivalcev RS).

- Redni uporabniki interneta vsaj mesečno najpogosteje **aktivno sodelujejo** v *spletnih socialnih omrežjih* (77% rednih uporabnikov interneta oz. 526,000 prebivalcev RS) in *video in foto skupnostih* (47% rednih uporabnikov interneta oz. 396,000 prebivalcev RS).
- Med ZDA in Slovenijo so prisotne razlike v socio-demografski strukturi uporabnikov spletnih socialnih omrežij. **V Sloveniji je uporaba spletnih socialnih omrežij bolj generacijsko in spolno pogojena kot v ZDA**, pri čemer je v Sloveniji bistveno večji delež uporabnikov spletnih socialnih omrežij med mlajšimi respondenti in ženskami. Hkrati v Sloveniji ni zaznati razlik glede na izobrazbo, kar je značilno za ZDA, kjer je med uporabniki spletnih socialnih omrežij višji delež oseb z višjo izobrazbo.
- V povprečju imajo uporabniki **Facebook-a**, ki ga vsaj občasno obiskujejo, svoj osebni profil v tej skupnosti **12 mesecev**. Med njimi jih je slaba petina svoj osebni profil »ustvarila, a ga ne ureja«, slaba tretjina ureja profil »enkrat na mesec ali manj pogosto«, četrtnina »večkrat na teden« in dobra desetina »vsak dan ali pogosteje«. Uporabniki Facebook-a imajo v povprečju v svojih profilih navedenih **175 prijateljev**.
- Med rednimi uporabniki interneta jih je **38%** (27% oseb v populaciji 10-75 let oz. skoraj 417,000 prebivalcev RS) prek interneta **že spoznalo osebo, ki je pred tem niso poznali**.
- Respondenti, ki so že kdaj spoznali kakšno osebo prek interneta, ki je pred tem niso osebno poznali, svoje izkušnje s temi osebami v povprečju ocenjujejo kot **pozitivne**. Kaže se, da večja pogostost obiskovanja *spletnih socialnih omrežij* pozitivno vpliva na ocenjevanje izkušenj, večja pogostost obiskovanja *multiplayer iger* in *klepetalnic* pa negativno.

5 (NE)VARNOST SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ

Na prvi pogled se vsebina tega poglavja ne tiče povsem naslova in s tem vsebine najine raziskovalne naloge, a ker se nama zdi področje zelo pomembno za nadaljnji razvoj spletnih socialnih omrežij in s tem vpliva le-teh na mladostnike in ostale, sva se vendarle odločila, da nameniva temi nekaj vrstic. Na to so naju navedli tudi rezultati **vprašanja št. 13 najine raziskave**, ko večina učencev verjame, da imajo v okviru spletnega socialnega omrežja dovolj zasebnosti.

Že v poglavju 2.3 je bilo veliko napisanega o varstvu in zlorabi osebnih podatkov, na tem mestu pa navajava še nekaj drugih nevarnosti, ki jih prinašajo (ob vsem dobrem seveda) spletna socialna omrežja, kakor tudi o varni rabi le-teh.

5.1 NEVARNOSTI SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ

Spletna socialna omrežja temeljijo na vzpostavljanju medsebojnih povezav in komuniciranju uporabnikov, zato uporabnika spodbujajo, da objavi čim širši nabor svojih zasebnih in osebnih podatkov. Ko se posameznik odloča, koliko zasebnih in osebnih podatkov bo razkril v svojem profilu, je običajno bolj odkrit kot takrat, ko nekoga osebno spoznava. Razlogov je kar nekaj:

- splet vzbuja (lažni) občutek anonimnosti;
- ker ni fizičnega stika, ima uporabnik (lažen) občutek varnosti;
- uporabnik objavlja podatke o sebi za svoje prijatelje, ne upošteva pa dejstva, da jih lahko preberejo tudi drugi;
- uporabnik želi z objavo osebnih podatkov pritegniti potencialne nove prijatelje.

Velika večina uporabnikov spletnih socialnih omrežij se sploh ne zaveda, da njihovi osebni podatki niso dostopni le ljudem, ki si na tak način resnično želijo vzpostavljati nova prijateljstva ali vzdrževati oz. obnavljati stara, temveč tudi ljudem, ki nimajo dobrih namenov. Več kot imajo taki ljudje na voljo podatkov, več je možnosti, da jih bodo izkoristili na najrazličnejše načine. Nekateri celo prepričajo nič hudega sluteče naivneže, da se z njimi srečajo osebno, kar lahko povzroči resnično nevarne situacije, še posebej za otroke. Mnogo je tudi primerov, ko so neprevidni uporabniki objavili kopico osebnih podatkov, nato pa so doživeli tatvino identitete in druge oblike zlorabe podatkov.

Otroci so še posebej dovzetni za nevarnosti, ki prežijo na uporabnike spletnih socialnih omrežij. Čeprav veljajo za prijavo na večino tovrstnih spletnih mest starostne omejitve, pa otroci ob prijavi vpišejo napačno starost in se lahko tako pridružijo. Pri tem morajo pomembno vlogo odigrati starši, ki morajo otroke stalno opozarjati na nevarnosti, ki prežijo nanje na spletu, med drugim tudi na spolne iztirjence. Opozoriti je potrebno še na psihološki vidik socialnih omrežij, ki lahko enako kot druge vrste zabave z računalniki (npr. računalniške igre) zasvojijo uporabnika, prav tako pa lahko dogodki iz navideznega sveta močno vplivajo na počutje in ravnanje v realnem svetu.

Internet ne pozna meja, v realnem svetu pa je drugače. Zato je zaradi pravnih preprek večina težav precej težje rešljivih, saj organi pregona težko pridobivajo podatke iz drugih držav, poleg tega pa vsako dejanje ni povsod kaznivo.

5.2 VARNA RABA SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ

Spletna socialna omrežja so lahko uporabna in zabavna orodja, ki nam olajšajo življenje in s pomočjo katerih ohranjamo stike s prijatelji, vendar previdnost pri njihovi uporabi ni odveč. Pred izbiro strani za družabno »spletno druženje« je potrebno premisliti o namenu strani in željah uporabnikov. Na primer: za sklepanje novih poslovnih stikov, sta strani LinkedIn in Xing veliko primernejši kot MySpace, pri kateri je poudarek predvsem na virtualnih prijateljstvih, Facebook pa je namenjen ohranjanju stikov z obstoječimi prijatelji in znanci. Ob prvi prijavi na stran se je dobro pozanimati o vidnosti objavljenih vsebin in podatkov ter se odločiti ali bo profil javen (kar pomeni, da bo viden med rezultati iskanja v spletnem iskalniku) ali pa bo dostopen le prijateljem. Pred zlorabo osebnih podatkov se lahko zavarujemo tudi tako, da omejimo količino objavljenih osebnih podatkov na profilu. Zavedati se je potrebno, da je splet javni vir podatkov, ki je dostopen vsem in vsakomur. In ko je podatek enkrat objavljen na spletu, ga skorajda ne gre več preklicati oziroma izbrisati. Četudi podatek odstranimo s spletne strani, je lahko že trajno ali začasno (v obliki začasnih datotek spletnih brskalnikov) shranjen na računalniku nekoga drugega in ga je mogoče zlorabiti. Posebno pozornost je potrebno nameniti neznancem, kajti splet omogoča ljudem, da se predstavljajo z lažnimi imeni, željami in motivi in jim ne gre slepo zaupati.

Komisarka Evropske Unije za informacijsko družbo in medije Viviane Reding meni, da »ima socialno mreženje velike možnosti za razcvet v Evropi, da pomaga spodbuditi gospodarstvo in vzpostaviti družbo, ki bo še bolj temeljila na medsebojnem sporazumevanju, dokler otroci in najstniki zaupajo ter imajo na voljo ustrezna orodja za zagotovitev varnosti, ko spoznavajo nove prijatelje in izmenjujejo osebne podatke preko spleta.

Republika Slovenija se je v Strategiji razvoja informacijske družbe (2007) obvezala, da bo spodbujala zagotavljanje varnosti in zasebnosti v globalnih omrežjih ter podpirala dejavnosti spodbujanja, izobraževanja in povečanja ozaveščenosti družbe o nevarnostih nezaželenih pojavov ter možnostih in dobrih praksah zaščite pred njimi. Vlada Republike Slovenije se zaveda, da je načelo zagotavljanja zasebnosti subjektov ena izmed temeljnih zahtev demokratične družbe, zato je odločilnega pomena, da se zagotovi učinkovito varstvo zasebnosti, sploh pri določenih internetnih storitvah, pri katerih se meje med navidezno in realno osebnostjo brišejo. Varstvo osebnih informacij (VOI) je potrebno predstavljati in prikazovati kot prednost in priložnost in ne kot obveznost in strošek, kajti varna informacijska družba mora temeljiti na poudarjenem varstvu osebnih informacij in široko razširjeni kulturi varnosti. V Strategiji razvoja informacijske družbe je izražena težnja, da mora varstvo osebnih podatkov postati del izobraževanja in učnega procesa in to na vseh ravneh. V osnovnih in srednjih šolah bi se morali učenci seznanjati s tematiko VOI na podoben način kot z varnostjo v cestnem prometu. Na fakultetah pa bi bilo potrebno kot del učnega načrta spodbujati razvoj

programov varnosti omrežij in informacij. Vendar kljub zavedanju, da je zagotavljanje VOI in varovanje zasebnosti nedvomno izjemnega pomena, je obenem treba vsaj ohraniti že doseženo raven svobode izražanja oziroma ta ne sme biti nikakor prizadeta.

Problem varnosti in s tem tudi zasebnosti ni samo tehnični, temveč tudi družbeni problem. Uporabniki računalnikov bi se morali bolj zavedati nevarnosti različnih zlorab, še posebej pa, kako se pred njimi kar najbolje zavarovati. Kajti kljub temu, da nobeden sistem ni stodstotno varen, je mogoče s samozaščito varnost precej povečati. Potrebno je zavedanje, da varnost ni izdelek oziroma nekaj, kar lahko kupimo, pač pa je proces.

6 ZAKLJUČEK

Svet se vedno bolj zmanjšuje, ker se socialne vezi, ki bi izumrle že pred sto leti, ohranijo in jih je mogoče enostavno aktivirati. Zmožnost ohranjati te stike, pa je dramatično narastla. A kakšni so ti stiki? Današnja spletna omrežja so množica šibkih vezi, saj nihče, ki ima na seznamu več sto prijateljev, ne misli na te ljudi na enak način, kot to počne s pravimi prijatelji, s katerimi se družijo. Zato seveda ni naključje, da socialna omrežja spodbujajo ravno k širjenju govoric, iskanju ljudi, in sledenju popularni kulturi. Ker gre za kratkoročne učinke, jih učenci zaznavajo kot pozitivne v smislu povečane učinkovitosti lastnega delovanja, enostavnosti vzdrževanja, zadovoljevanja potreb in potrjevanje samopodobe.

Rezultati najine raziskave in izsledki »zunanje« raziskave, predstavljene v poglavju 4.1, potrjujejo, da je vključenost osnovnošolcev v spletna socialna omrežja že v tej fazi zelo množična in da se mnogi učenci na ta način lažje izražajo. Število virtualnih prijateljev v veliko primerih že v tej starostni skupini presega Dunbarjevo število (148), kar posledično pomeni, da so mnoge od teh vezi praviloma šibke.

Kljub možnosti, da se svet zmanjšuje in da je moč vezi lahko po drugi strani označena kot močna, ker se lahko stiki ohranijo (to nenazadnje dokazuje priljubljenost in širjenje sodobnih spletnih socialnih omrežij), bi bilo morda boljše vprašanje, ne kako tesno smo povezani, ampak kakšne skupnosti in prijateljstva si želimo v prihodnosti ustvariti.

7 VIRI IN LITERATURA

- **Briggs, A.** in **Burke, P.** *Socialna zgodovina medijev: Od Gutenberga do interneta.* Ljubljana: Založba Sophia, 2005.
- **Čretnik T.** *Osebni podatki in uporaba spletnih socialnih omrežij.* Diplomsko delo Maribor: fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI), 2009.
- **Gregorčič A.** *Vrednotenje uporabnosti spletnih socialnih omrežij s primerom.* Diplomsko delo Maribor: fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI), 2010.
- **Kamenšek, T.** *Uporaba spletnih socialnih omrežij na mobilnih telefonih.* Diplomsko delo Maribor: fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI), 2010.
- **Kečanović, S.** *Prijateljstvo in narcizem na spletnih socialnih omrežjih.* Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede (FDV), 2009.
- **Kvas, B.** *Raziskava: Spletna omrežja so "zlata jama" osebnih podatkov.* Dostopno na: <http://www.e-demokracija.si/2009/03/30/raziskava-spletna-omrezja-so-zlata-jama-osebni-podatkov/>, 2009, (zadnji dostop: 21. januar 2011).
- **Oblak, T.** in **Petrič, G.** *Splet kot medij in mediji na spletu.* Ljubljana: Fakulteta za družbene vede (FDV), 2005.
- **RIS** *Skoraj polovica mladih najstnikov svoj pravi jaz lažje izraža online.* Dostopno na: http://www.ris.org/2011/03/Raziskave/Skoraj_polovica_mladih_najstnikov_svoj_pravi_jaz_lazje_izraza_online/?, 2011, (zadnji dostop 24. februar 2011).
- **RIS** *Spletne skupnosti 2010.* Dostopno na: http://www.ris.org/2010/09/RIS_porocila/Spletne_skupnosti_2010/?, 2011, (zadnji dostop 24. februar 2011).

Prilogi:

- **ANKETNI VPRAŠALNIK O UPORABI SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ MED OSNOVNOŠOLCI**
- **IZJAVA MENTORJA**

ANKETNI VPRAŠALNIK O UPORABI SPLETNIH SOCIALNIH OMREŽIJ MED OSNOVNOŠOLCI

Pozdravljen/a!

Anketni vprašalnik sva z namenom izdelave raziskovalne naloge z naslovom *Uporaba spletnih socialnih omrežij med osnovnošolci* pripravila Franci in Miha, učenca 9. razreda II. OŠ Celje. Anketa je **anonimna**. Odgovore ustrezno obkroži in/ali pisno dopolni. Ponekod je možnih več odgovorov! Hvala za tvoj čas in trud.

Razred: _____

1. Ali veš kaj pomeni pojem »spletno socialno omrežje« (v nadaljevanju *socialno omrežje*)?

Ne

Da; na kratko opiši: _____

2. Ali si uporabnik katerega od socialnih omrežij?

Ne

Da, katerega: _____

Če si na prejšnje vprašanje odgovoril z **DA**, odgovori, prosim, na vprašanja od 3. do 14. ter na koncu še na vprašanje 18, sicer odgovori le na vprašanja od 15. do 18.

3. Zakaj si se odločil za vpis v spletno socialno omrežje?

navdušili/povabili so me prijatelji

iz radovednosti

želel sem poiskati nove prijatelje

drugo: _____

4. Koliko časa si že uporabnik socialnega omrežja?

0–3 mesece 4–6 mesecev 7–9 mesecev 10–12 mesecev 1–2 leti več kot 2 leti

5. Koliko časa dnevno (v povprečju) preživiš na socialnem omrežju?

Najbolje je, da tedensko kvoto deliš s sedem.

0–30 minut 30 minut–1 ura 1–2 uri 2–3 ure več kot 3 ure

6. Obkroži ustrezno število od 1 ali 5 pri posamezni storitvi socialnega omrežja, glede na to, koliko jo uporabljaš (1= nič, 2 = zelo malo .... 5 = najbolj).

storitev	uporaba				
iskanje novih prijateljev	1	2	3	4	5
druženje z obstoječimi prijatelji	1	2	3	4	5
dostop do spletnih iger	1	2	3	4	5
iskanje zmenkov	1	2	3	4	5
izmenjava glasbe in filmov	1	2	3	4	5

7. Koliko oseb si potrdil za prijatelje v socialnem omrežju?

do 20   20–50   51–80   81–100   101–150   151–200   nad 200

8. S koliko od teh prijateljev si se že srečal v živo?

z vsemi   z večino   z manj kot polovico   le z nekaterimi

9. Kako se najraje družiš s svojimi prijatelji?

v živo   preko omrežja   odvisno s kom

10. Ali ti socialno omrežje kakorkoli pomaga pri učenju oziroma izobraževanju?

Ne

Da. Kako? _____

11. Ali meniš, da se zaradi uporabe socialnega omrežja manj učiš?

Da   Ne

12. Ali meniš, da se zaradi uporabe socialnega omrežja manj giblješ oz. rekreiraš?

Da   Ne

13. Ali misliš, da imaš na socialnem omrežju dovolj zasebnosti?

Da   Ne vem   Ne

14. Ali meniš, da si prav zaradi uporabe socialnih omrežij bolj spreten z računalnikom?

Da   Ne

15. Ali imaš mogoče kakšno slabo izkušnjo z uporabo spletnega socialnega omrežja?

Ne   Da. Na kratko opiši: _____

16. Kateri je glavni vzrok, da nisi uporabnik socialnega omrežja?

ni pristno – s prijatelji se raje družim v živo

sem nespreten z računalnikom

nihče me še ni povabil

drugo: _____

17. Ali v prihodnje nameravaš postati uporabnik socialnega omrežja?

DA   NE   odvisno od tega, kaj bo ponujalo

odvisno od mojih potreb/želja v prihodnje

18. Ali je tudi kateri od tvojih staršev uporabnik katerega od spletnih socialnih omrežij?

nihče   samo mati   samo oče   oba   ne vem

Še enkrat najlepša hvala za sodelovanje!